

החוק בארצות ערב

3

לקט של חוקים
ירדניים

קובץ לג'

תוכן העניינים

עמ' דלמחצ'ד

שם החוק

33 - 1	חוק זכויות המשפחה
33	צו מלכותי לביטול הרגל חטיפת הבנות
43 - 34	חוק מועצות העדות הדתיות
45 - 43	חוק אירגון העדות הדתיות
47 - 45	חוק החלפת העדה הדתית
49 - 47	חוק רשום הנישואין והגירושין
54 - 50	חוק היתומים
67 - 55	תקנות העזבונות ונכסי היתומים
69 - 68	חוק סמכיות בתי הדין הממלכתיים והדתיים

חוק זכויות המשפחה

<u>סעיף מס'</u>	<u>שם הסעיף</u>	<u>עמוד מספר</u>
<u>פרק ראשון - אירוסין</u>		
1	שם החוק והתחלת חוקפו	1
2	הנישואין אינם נערכים על סמך אירוסין גרידא	2
3	קבלה בחזרה מה ששולם על חשבון המוהר המקורי	3
1		1
<u>פרק שני - תנאי הצדדים</u>		
4	תנאי ההכשרה לנישואין	4
5	הימנעות האפיטרופוס	5
6	הלימות בגיל	6
7	האפיטרופוס בנישואין	7
8 - 9	תנאי הכשירות של האפיטרופוס	9 - 8
10 - 16	האסירות	16 - 10
3 - 4		
<u>פרק שלישי - נישואין שרעיים</u>		
17 - 20	אין שומעים חביעה של אישה ללא תנאי בחוזה הנישואין	20 - 17
21	התחשבות בתנאים תועלתיים	21
22	הטלח קנס על המתרשל ברישום נישואין	22
6		

<u>עמוד מספר</u>	<u>שם הסעיף</u>	<u>סעיף מס'</u>
<u>פרק רביעי - היכולת</u>		
6	הנאי הכשרות	23
6	הכחשת הבוגרה על קיום ממונה לה	24
6	אי ידיעה על כשירות	25
7	הסכמת אחד הממונים מבטל את התנגדות האחרים	26
7	בטול הנישואין כתוצאה מאי כשירות לפני ההריון	27
<u>פרק חמישי-נישואין פגומים ובטלים</u>		
8 - 7	נישואין פגומים	28
8	נישואין בטלים	29
8	אי שמיעת תביעה לבטל נישואין כתוצאה מגיל לאחר הלידה או גילוי ההריון	30
<u>פרק ששי - הוראות הנישואין</u>		
8	הזכות למזונות ולירושה בחוזה נישואין השלם	31
8	חובת הכנת מקום מגורים לאשה	32
9	החובה לדור במקום מגורי הבעל אם אין מניעה מכך	33
9	אין רשות לקרובי הזוג לגור אתם ללא הסכמתם	34
9	היחס הטוב והמשמעת	35

<u>עמוד מספר</u>	<u>שם הסעיף</u>	<u>סעיף מס'</u>
9	ההחלקות בין הנשים	36
9	השפעת הנישואין הפגומים והבטלים	37
10	נישואין פגומים שנחיימו בהם יחסי מין	38
10	אין להשאיר נשואין פגומים ובטלים	39
 <u>פרק שביעי - ה מ ו ה ר</u> 		
10	המוהר הנקוב ומוהר הדמוי	40
10	האצת המוהר ודחייתו	41
10 - 11	ביטול המועד כתוצאה מפטירת הבעל	42 - 43
11	חצי המוהר לפני הבעילה	44
11	בטול המוהר בשלמותו כביטול חוזה הנישואין ולפני הבעילה כתוצאה מאי כשירות	45
11	אם לא ננקב המוהר חל מוהר הדימוי	46
11	אם לא ננקב המוהר תחול "המתעה" אם התגרשו שני בני הזוג לפני הבעילה	47
11	החלת מוהר מופחת מהמוהר הנקוב או ממוהר הדימוי אם התגרשו בני הזוג לאחר הבעילה בנישואין פגומים	48
12	חלוקי דעות בנקוב המוהר	49
12	הראיה מוטלת על האשה אם התגלעו חילוקי דעות אודות הסכום שננקב	50

<u>עמוד מס'</u>	<u>שם הסעיף</u>	<u>סעיף מס'</u>
13 - 12	שמיעת תביעה למוהר הסותרת את מסמך הוזה הנישואין	52 - 51
13	אין מכריחים את האשה להכין את צרכי היגומחה מדמי המוהר	54 - 53
13	ביטול הנישואין כתוצאה מחוסר יכולת לשלם את המוהר לפני הבעילה	55
<u>פרק שמיני - דמי מזונות</u>		
14	הטלת דמי מזונות לפי מעמדו הכספי של הבעל	56
14	אין מחזירים דמי מזונות ששולמו במקרה של גרושין או פטירה	57
14	דמי המזונות יוטלו החל מיום הבקשה	58
14	היתר לאשה ללוות דמי מזונות ע"ח הבעל	59
15 - 14	הטלת דמי מזונות במקרה של העדרות הבעל	60
15	מקרים שבהם לווה האשה דמי מזונות על חשבון האדם שחייב לה דמי מזונות וכך מנוכרי	61
15	דמי מזונות לאשה מנכסי הבעל הנעדר	62
15	דמי מזונות שעומדים לזכות אינם מתבטלים בפטירה או בגירושין	63
16	אין זכות לאשה בדמי מזונות אם נעשתה מורדת	64
16	שכר המילדת חל על הבעל	65

<u>עמוד מס'</u>	<u>שם הסעיף</u>	<u>סעיף מס'</u>
	<u>פרק תשיעי-הוראות כלליות בעניני גירושין</u>	
17	כשירות הבעל לגירושין	66
17	נשוא הגירושין	67
18 - 17	גירושין של שיכור או שנעשו בכפייה אינם תופסים	77 - 68
18	בגירושין הניתנים לבטול רשאי הבעל לפנות לאשתו תוך החקופה שנקבעה לפי הדין	78
18	חוקיות החזרת האשה אינה תלויה בהסכמת האשה	80 - 79
19	בטול הנשואין ע"י גירושין גלויים	82 - 81
	<u>פרק עשירי - ברירת הפרידה</u>	
19	העילה לבקשת בטול הנישואין	83
19	גילוי הפגם ע"י האשה לפני הנישואין	84
20	צו פירוד במקרה שהאימפוטנסיות אינה ניתנת לרפוי	85
20	מציאת מחלה בבעל המונעת חיים בצוותא מבלי להינזק	86
20	שגעון הבעל לאחר עריכת הנישואין	87
21	הרשות לדחות תביעות במקרים של זכות ברירה	88
21	העדרות הבעל ללא סיבה מוצדקת	90 - 89
21	היעלמות הבעל או היאסרו	92 - 91

<u>עמוד מס'</u>	<u>שם הסעיף</u>	<u>סעיף מס'</u>
22	לאשת אדם שנידון למאסר הזכות לבקש גירושין לצמיתות כתוצאה מנזק	93
22	נישואין אחרונים אינם מהבטלים אם הופיע הבעל הראשון	94
22	גילוי הבעל לאחר שנפסק בפטירתו	95
23 - 22	בוררות, חנאיה והליכותיה	96 - 97
23 - 24	גירושין כתוצאה מאי יכולת לשלם דמי מזונות	98
24	הוצאה לפועל של פסק דין לדמי מזונות נגד בעל נעדר	99
24	גירושין כתוצאה מחוסר יכולת לדמי מזונות באופן רטרואקטיבי	100
	<u>פרק אחד עשה - תקופה שגרובה חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית</u>	
25	אורך התקופה שגרובה חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית	101
25	הפסקת הווסת חוץ התקופה שגרובה חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית	102
25	אורך התקופה שבה תחכה גרושה שהגיעה לגיל היאוש כדי שתוכל להינשא שנית	103
25	אורך התקופה שגרובה מנישואין בלתי חוקיים חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית	104

<u>סעיף מס'</u>	<u>שם הסעיף</u>	<u>עמוד מס'</u>
105	התקופה שבה חייבת אשה אלמנה לחכות כדי שתוכל להינשא שנית כשאינה בהריון	26
106	התקופה שבה חייבת אשה אלמנה בהריון לחכות כדי שתוכל להינשא שנית	26
107	תחולת התקופה שבה חייבת אשה גרושה או אלמנה לחכות כדי שתוכל להינשא שנית	26
108	אין מישמים את התקופה שבה חייבת גרושה לחכות כדי שתוכל להינשא שנית כשאינ בעילה	26
109	אם נפטר הבעל הקודם במשך התקופה שגרושה חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית	27
110	דמי מזונות לגרושה במשך התקופה שחייבת בה לחכות כדי שתוכל להינשא שנית	27
111	אין לשלם דמי מזונות למורדת שהתגרשה במשך התקופה שחייבת בה לחכות כדי שתוכל להינשא שנית	27
112 - 114	אין לשלם דמי מזונות לאלמנה במשך התקופה שחייבת בה לחכות על מנת שתוכל להינשא שנית	27 - 28
<u>פרק שנים עשר-דמי מזונות לקרובים</u>		
115 - 118	קיום חנאים לדמי מזונות לקרובים	28 - 29
119 - 122	דמי המזונות יוטלו על היורש	29 - 30

<u>עמוד מס'</u>	<u>שם הסעיף</u>	<u>סעיף מס'</u>
	<u>פרק שלושה עשר-גיל האומנות</u> <u>(הטיפוח)</u>	
30	הארכת תקופת האומנות לילד	123
	<u>פרק ארבעה עשר - ייחוס</u>	
31	ייחוס בן לשני הורים שלא נפגשו	124
	<u>פרק חמישה עשר - האבוד</u>	
31	מחז פסק דין על פטירת אבוד	125
31	חלוקת עזבונו האבוד	126
	<u>פרק שישה עשר-סעיפים שונים</u>	
32	סעיפים שונים	127-129
	<u>ב י ט ו ל י ם</u>	
32 - 33	חוקים מבוטלים	130
33	הוראות בצו	131

חוק זכויות המשפחה (1)

אנו עבדוללה בן אלחוסייין מלך
הממלכה הירדנית ההאשמית, בהתאם
לסעיף (25) מהקונסטוטוציה, ועל-
פי החלטת בית הנבחרים מיום 25
הג'ב שנת 1370, 1 במאי שנת 1951,
והחלטת הסינאט מיום 19 רביע "ב"
שנת 1370, 27 בינואר 1951,

הננו מוציאים את צווינו המלכותי
באישור החוק הבא, ומצווים על
הוצאתו והוספתו לחוקי הממלכה:

חוק זכויות המשפחה
חוק מספר (92) משנת 1951

פ ר ק ר א ש ו ן

א י ר ו ס י י ן

שם החוק והתחלת חוקפו

סעיף 1 - חוק זה ייקרא (חוק זכויות המשפחה) ויכנס לתוקפו
בתאריך פירסומו בעיתון הרשמי.

הנישואין אינם נערכים על סמך אירוסין גרידא

סעיף 2 - הנישואין אינם נערכים על סמך אירוסין המשוללים
הסכמה חיובית ולא על ידי הבטחה.

קבלה בחזרה מה ששולם על חשבון המוהר המקורי

סעיף 3 - באם התנגדה המאורסת, או חזר בו המאורס, או נפטר
אחד מהם לפני עריכת חוזה הנישואין, וקבל חזרה

(1) חוק זה פורסם בע.ר. מס' 1081 מיום 16.8.1951.

בעין את מה ששילם על חשבון המוהר המקורי במידה
והיה מצוי, ויקבל בחזרה את שוויו במידה
והתקלקל; לגבי החפצים שניתנו, על ידי אחד
מהם לשני בדרך מתנה, תחול עליהם הוראות
המתנה.

פ ר ק ש נ י

תנאי הצדדים

תנאי ההכשרה לנישואין

סעיף 4 - ההכשרה לנישואין מותנית בהגיע המאורס לגיל
שמונה עשרה והמאורסת לגיל שבע עשרה.

א - במידה ומבקש הנישואין היה קרוב לבגרות,
ולא השלים את גיל השמונה עשר, אך פנה
לקאדי ושיכנע אותו כי השלים את גיל החמש-
עשרה והינו כשיר לנישואין, רשאי הקאדי
לתת לו רשות לכך.

ב - אוחז דבר, אם פנתה קרובה לבגרות, שהגיעה
לגיל חמש עשרה, ולא השלימה את גיל השבע-
עשרה לקאדי, וביקשה ממנו רשות לנישואין
בהסכמת אפיטרופוסיה, רשאי הקאדי לתת לה
רשות לנישואין, במידה וראה אותה כשירה
לכך.

הימנעות האפיטרופוס

סעיף 5 - הקאדי רשאי להשיא בתולה ובלתי בתולה, כשיחבקש
לכך, אשר השלימה גיל השבע עשרה, והיתה כשירה
לנישואין, במקרה ונמנע אפיטרופוס מלהשיאה.

הלימות בגיל

סעיף 6 - אסור לקאדי או לסגנו להרשות לנישואין שבהן יש
שוני בגיל העולה על עשרים שנה, לפני שיווכח

מהסכמת הצעיר יותר בגיל ומכשירותו לכך, ללא כפייה או אילוץ, וכי הדבר הוא לטובתו.

האפיטרופוס בנישואין

סעיף 7 - האפיטרופוס בנישואין הוא האדם הקבוע בהתאם לסדר המפורט בכת אבו חניפה.

חנאי הכשירות של האפיטרופוס

סעיף 8 - התנאי לכשירות האפיטרופוס בנישואין שיהיה כשר ליטול חובות מבהינה שרעית; אין אפיטרופוסות באופן עקרוני למשוגע ולחולה רוח על שום אדם.

סעיף 9 - אסור להשיא נשואה; או אבלה או גרושה לאדם אחר אלא כעבור התקופה השרעית.

ה א ס ו ר ו ת

סעיף 10 - מי שהיה לו ארבע נשים נשואות; או גרושות שטרם עברה להן התקופה השרעית, אסור לו שיינשא עם אשה אחרת לפני שיגרש אחת מהן ולפני שחעבור את התקופה השרעית.

סעיף 11 - באם גירש איש את אשתו, אסור לו להתחתן עם אשה האסורה עליו כל עוד היא נמצאת בתקופת המעבר השרעית.

סעיף 12 - המגרש את אשתו שלושה גירושין בודדים לא ישא אותה לפני שתנשא לבעל אחר.

סעיף 13 - אסור להינשא לשחי נשים בעת ובעונה אחת שביניהם קירבת דם או יניקה, עד למידה שאם נניח שאחת מהן הייתה זכר ואסור לה שתבוא בברית נשואין עם האשה השניה.

סעיף 14 - אסור בהחלט נישואין בין איש לאשה הקשורים
ביחס קירבת דם אסורה והם :-

1 - אמו וסבותיו

2 - בנותיו ונכדותיו

3 - אחיותיו ובנות אחיו ואחיותיו ונכדותיהן

4 - דודותיו

סעיף 15 - אסורים בהחלט נישואין בין איש ואשה שיש
ביניהם קירבת יניקה.

סעיף 16 - לעולם אסורים נישואין בין איש ואשה שיש יחסי
חיתוך ביניהם והם מתחלקים לארבעה סוגים :-

1 - נשות בני האיש ונשות נכדיו

2 - אם האשה וסבתותיה באופן מוחלטי

3 - נשות אביו ונשות סביו

4 - בנות חורגות מאשתו ונכדותיה; בתנאי
שבסוג רביעי זה ביאת הבעל לאשתו והביאה
עפ"י נישואין נפסד אוסרת להתקשר קשרי
נישואין.

אסור להינשא לחולת רוח או לחולה רוח אלא אם
שמה קיים צורך, ובמידה וקיים ייערכו הנישואין
ע"י אפיטרופוסיהם ברשות הקאדי.

פ ר ק ש ל י ש י

נישואין שרעיים

אין שומעים חביעה של אישה ללא תנאי בחוזה הנישואין

סעיף 17 - לשם כשרות הנישואין חייבים שני עדים כשירים שרעית להיות נוכחים, ומותר לקבל עדות הורי וקרובי משפחה שני המאורסים לשם הכשרת החוזה; חוזה הנישואין ייערך ע"י מורשה נישואין ועל פי תעודה רשמית, ואם נערכו הנישואין ללא תעודה רשמית, יהיו המורשה, שני הצדדים והעדים צפויים לקנס שאיננו עולה על מאה דינר.

סעיף 18 - הנישואין ייערכו לאחר הסכמה וחיוב מטעם כל אחד מהנישאים במעמד מימסד הנישואין.

סעיף 19 - ההסכמה והחיוב יהיו באמצעות ביטויים מפורשים כגון בעילה, נישואין וכדומה.

סעיף 20 - החוזה ייערך במעמד אלקאדי אלשרעי הנמצא בעיר שבו גר אחד מבני הזוג, או על ידי ממלא מקומו המורשה לעריכת החוזה; תעודת חוזה הנישואין ייערכו ע"י הקאדי או ממלא מקומו.

החשבות בתנאים תועלתיים

סעיף 21 - באם הוחנה בחוזה תנאי לתועלת אחד הצדדים חייבים להיות כפופים לתנאי כאילו הסכם הנישואין ביד האשה או שאין להוציאה מהעיר שהוסכם עליה למגורים או שאסור לבעל להתחתן אחריה; תנאי כזה חייב להירשם בתעודת הנישואין כדי שישמש ראיה במקרה של הכחשה; ואם הפר הבעל את התנאים, יבוטל חוזה הנישואין לפי בקשת האשה.

הטלת קנס על המחרשל ברישום הנישואין

סעיף 22 - על הבעל לסור לקאדי אל שרעי או לממלא מקומו לשם עריכת החוזה והמפיר תנאי זה, יהיה צפוי לעונש שנקבע בחוק הפלילי.

פ ר ק ר ב י ע י

ה י כ ו ל ת

תנאי הכשרות

סעיף 23 - בעריכת נישואין חייב האיש להיות בעל יכולת לאשה מבחינה כספית, זאת אומרת חייב להיות בעל יכולת לתשלום המוהר המידי יחד עם מזונות האשה. הכשירות תחול בזמן עריכת הנישואין והיעלמותה לאחריהם אינו משפיע על כשירות הנישואין.

הכחשת הבוגרת על קיום ממונה לה

סעיף 24 - הכחישה הבתולה או האשה שהגיעה לגיל שמונה עשרה על קיום ממונה עבורה וחיתונה את עצמה לאחר דינה; אם חיתנה את עצמה לכשיר יש לערוך חוזה נישואין אפילו עם מוהר שהוא למטה ממוהר התמורה ואם חיתנה את עצמה עם בלתי כשיר חייב הממונה לפנות לקאדי ולבקש בטול הנישואין.

אי ידיעה על כשירות

סעיף 25 - אם חיתן הממונה את הבתולה או את האשה לאיש בהסכמתה, ושניהם אינם יודעים אודות כשירותו, ולאחר מכן התברר שאינו כשיר, לא תישאר לאחד משניהם הזכות להתנגד; אך אם הותנה בעת עריכת חוזה הנישואין את תנאי הכשירות, או שהבעל הודיע שהינו כשיר והתברר שאינו כשיר, תהיה לכל אחד מהם הזכות לפנות לקאדי ולבקש ביטול הנישואין.

הסכמת אחד הממונים מבטל את התנגדות האחרים

סעיף 26 - אם הסכים אחד מהממונים שיש לו דרגת כשירות שווה, תיפול זכות האחרים להתנגד; הסכמת הממונה היותר קרוב מבטלת את זכות התנגדות האחרון.

בטול הנישואין כתוצאה מאי כשירות לפני ההריון

סעיף 27 - הקאדי רשאי, לפי בקשה, לבטל את הנישואין כתוצאה מאי כשירות, לפני גילוי ההריון, באם הסכים הממונה במפורש או במכללא.

פ ר ק ח מ י ש י

נישואין פגומים ובטלים

נישואין פגומים

סעיף 28 - הנישואין יהיו פגומים :-

- 1 - אם שני הצדדים אינם ממלאים את תנאי הכשירות בעת עריכת חוזה הנישואין.
- 2 - נישואין הנערכים ללא עדים.
- 3 - נישואין הנערכים בכפיה.
- 4 - אם עלי חוזה הנישואין אינם ממלאים אחד התנאים הנדרשים על פי הדין.
- 5 - נשיאת אחת הנשים שנאסר הצירוף ביניהן עפ"י סעיף (13) בזמן מציאת אחת מהן בחסות הבעל או בחקופה שהיא צריכה לחכות עד שתוכל להינשא שנית.

6 - נישואין זמניים ונישואי חנוג.

נישואין בטלים

סעיף 29 - הנישואין יהיו בטלים :-

1 - נישואין עם אחת הנשים שנאסר נישואיהן
כמפורט בסעיף (14).

2 - נישואי הבלתי מוסלמי עם מוסלמית.

אי שמיעת תביעה לבטל נישואין כתוצאה מגיל לאחר הלידה
או גילוי ההריון

סעיף 30 - אין לשמוע תביעה על פגימת הנישואין כתוצאה
מגיל באם ילדה האשה או שההריון היה גלוי או
ששני הצדדים, בעת הגשת התביעה, מילאו אחרי
התנאים שצוייננו בסעיף (4).

פ ר ק ש ש י

הוראות הנישואין

הזכות למזונות ולירושה בחוזה נישואין השלם

סעיף 31 - לאשה הזכות על בעלה בדמי המוהר ובדמי מזונות
באותו זמן שבו נערכים הנישואין בשלמות, ותחול
עליהם זכות הירושה.

חובת הכנת מקום מגורים לאשה

סעיף 32 - הבעל חייב להכין מקום מגורים עם כל חפציו
כדין לאשתו כפי שתבחר.

החובה לדור במקום מגורי הבעל אם אין מניעה לכך

סעיף 33 - האשה חייבת לאחר תשלום המזהר המואץ לדור במקום מגורי בעלה החוקי ולעבור אתו לכל מקום שבו ירצה הבעל, אם אין מניעה לכך, המניעה בסעיף זה פירושה הכוונה להזיק ולפגוע ע"י הבעל או שהבעל אינו מהימן עליה.

אין רשות לקרובי הזוג לגור אתם ללא הסכמתם

סעיף 34 - אין רשות לבעל לשכן את שאר בשרו וקרוביו או את בנו החורג והבוגר בשכון שהכין לאשתו, ללא הסכמתה, כמו כן אין לאשה רשות לשכן אתה את ילדיה החורגים ואת קרוביה ללא הסכמת בעלה.

היחס הטוב והמשמעת

סעיף 35 - על הבעל להתיחס טוב לאשתו ועל האשה להיות ממושמעת לבעלה בדברים המותרים.

התחלקות בין הנשים

סעיף 36 - מי שיש לו יותר מאשה אחת חייב להשוות ולנהוג בצדק ביניהן ואסור לו לשכונן בבית אחד אלא בהסכמתן.

השפעת הנישואין הפגומים והבטלים

סעיף 37 - נישואין פגומים ובטלים אינם חוספים עקרונית לפי הדין, בין אם נתקיימו בהם יחסי מין ובין שלא; על כן לא יחולו בין בני הזוג הוראות הנישואים המושלמים כגון דמי מזונות, הקרבה, התקופה שאשה גרושה חייבת לחכות עד שתוכל להינשא שנית, הוראות החיתון והירושה.

נישואין פגומים שנתקיימו בהם יחסי מין

סעיף 38 - נישואים פגומים שנתקיימו בהם יחסי מין תחולנה בהם הוראות המוהר, התקופה שאשה גרושה חייבת לחכות עד שתוכל להינשא שנית והחיתוך, ולא תחולנה יתר ההוראות כגון דמי מזונות וירושה.

אין להשאיר נישואים פגומים ובטלים

סעיף 39 - אסור להשאיר זוג בנישואים פגומים ובטלים, ואם לא נפרדו יפריד ביניהם הקאדי, כאשר יוכח הדבר בבית הדין בשם החובע הכללי אלרעי.

פ ר ק ש נ י ע י

ה מ ו ה ר

המוהר הנקוב ומוהר הדימוי

סעיף 40 - המוהר הוא משני סוגים, מוהר הנקוב אשר נקבע כומו ע"י שני הצדדים בין אם הוא מעט ובין אם הוא הרבה; ומוהר הדימוי והוא המוהר אשר מושווה לרעותיה של האשה ממשפחת אביה, ובמידה ולא נמצאו רעיות ממשפחת האב יושווה המוהר למקרים דומים של חושבי עיירתה.

האצת המוהר ודחייתו

סעיף 41 - מותר להאיץ את תשלום המוהר הנקוב כולו או מקצתו בתנאי שיערך הסכם בכתב.

ביטול המועד כתוצאה מפטירת הבעל

סעיף 42 - באם נקבע מועד לתשלום המוהר הדחוי, אין רשות לאשה לדרשו לפני שיחול מועד התשלום אפילו אם התגרשו בני הזוג לפני כן; במידה ונפטר הבעל יבוטל המועד ואם לא נקבע מועד ייחשב המועד כדחוי עד לגרושין או עד לפטירת אחד מבני הזוג.

סעיף 43 - אם הסכימו שני בני הזוג על דחיית המוהר המואץ כולו או מקצתו למועד מסויים וקיבלה האשה עיקר המוהר או תוספותיו, זכותה להימנע ממשמעת.

חצי המוהר לפני הבעילה

סעיף 44 - אם ננקב מוהר בחוזה נישואין כאיין, חייבים לפרעו בשלמותו בעת פטירת אחד מבני הזוג, או בעת הגירושין, ולאחר הבעילה כדין, אך אם הגירושין נעשו לפני הבעילה כדין, חייבים לשלם מחצית המוהר הנקוב.

בטול המוהר בשלמותו, בביטול חוזה הנישואין ולפני הבעילה, כתוצאה מאי כשירות

סעיף 45 - אם נעשתה פרידה ע"י האשה או שהממונה ביקש פרידה, כתוצאה מאי כשירות ולפני הבעילה כדין יבוטל כל המוהר.

אם לא ננקב המוהר הל מוהר הדימוי

סעיף 46 - אם לא ננקב מוהר בחוזה הנישואין הערוך כדין, או שננקב בצורה פגומה, יחול מוהר הדימוי בעת פטירת אחד מבני הזוג או בעת הגירושין ולאחר הבעילה כדין.

אם לא ננקב המוהר תחול "המתעה" * אם התגרשו שני בני הזוג לפני הבעילה

סעיף 47 - אם לא ננקב המוהר, והתגרשו בני הזוג לפני הבעילה כדין, תחול "המתעה" שתקבע לפני הנוהג המקובל בחנאי שלא יעלה על מחצית המוהר.

* המושג "מתעה" מין פיצוי - הערת המתרגם.

החלת מוהר מופחת מהמוהר הנקוב או ממוהר הדימוי אם התגרשו בני הזוג לאחר הבעילה בנישואין פגומים

סעיף 48 - אם התגרשו בני הזוג לאחר הבעילה, במקרה של נישואים פגומים, יחול מוהר מופחת מהמוהר שננקב או ממוהר הדימוי, ואם לא ננקב או שהנקוב היה פגום יחול מוהר הדימוי בכל סכום שהוא, ואם התגרשו בני הזוג לפני הבעילה לא יחול המוהר באופן עקרוני.

חילוקי דעות בנקוב המוהר

סעיף 49 - אם התגלעו חילוקי דעות בנקוב סכום המוהר ולא הוכח הנקוב, יחול מוהר הדימוי, אך אם היה בעל הטענה בניקוב היא האשה, לא יעלה המוהר על הסכום שננקב על ידה, אך אם הטוען היה הבעל, לא יפחת המוהר מהסכום שננקב על ידו.

הראיה מוטלת על האשה אם התגלעו חילוקי דעות אודות הסכום שננקב

סעיף 50 - אם התגלעו חילוקי דעות בין שני בני הזוג על סכום המוהר שננקב, תהיה הראיה מוטלת על האשה ואם נבצר ממנה הדבר, תהיה הדעה לבעל מלווה בשבועה, פרט אם טען כי המוהר אינו הולם לפי הנוהג את אשתו אז יחול מוהר הדימוי; אותו דין תל בעת חילוקי דעות בין אחד מבני הזוג ובין היורשים של בן הזוג השני, או היורשים של בני הזוג בינם לבין עצמם.

שמיעת תביעה למוהר הסותרת את מסמך חוזה הנישואין

סעיף 51 - אין שומעים תביעה למוהר, עבור נישואין, במקרה של חילוקי דעות, הסותרת את מסמך הנישואין המוכר, אלא אם כן קיים מסמך בכתב.

סעיף 52 - אם נישא אדם כשהוא סובל ממחלה שגרמה למותו יהא הדין: אם המוהר הנקוב שווה למוהר הדמוי של האשה תקבלהו האשה מעזבוך הבעל, ואם עלה עליו תקבל את העודף לפי דיני הצוואות.

אין מכריחים את האשה להכין את צרכי הינומחה מדמי המוהר

סעיף 53 - המוהר הוא רכוש האשה ואין מכריחים אותה להכין את צרכי הינומחה ממנו.

סעיף 54 - אסור להורי האשה או לאחד מקרוביה לקבל מהבעל כספים או כל דבר אחר תמורת חיתונה או מסירתה לו, והבעל רשאי לקבל חזרה בעין כל דבר שנלקח ממנו אם הוא בלתי מתבלה או אם ערכו אם הוא מתבלה.

ביטול הנישואין כתוצאה מחוסר יבדלת לשלם את המוהר לפני הבעילה

סעיף 55 - אם הוכח לפני הבעילה, הן על ידי הודאת הבעל והן ע"י ראיה, שאין ביכולתו לשלם את המוהר המואץ, כולו או מקצתו, רשאית האשה לבקש מאת הקאדי לבטל את הנישואין, הקאדי יחן ארכה לחקופה של חודש, ואם לא שולם המוהר מיד לאחר מכן, יבוטלו הנישואין בין הזוג; במקרה של העדרות הבעל ואין שומעים ממנו דבר, ולא השאיר נכסים קיימים, יבוטלו הנישואין ללא הארכה.

פ ר ק ש מ י נ י

דמי מזונות

הטלת דמי מזונות לפי מעמדו הכספי של הבעל

טעיף 56 - דמי מזונות עבור האשה יוטלו לפי מעמדו הכספי של הבעל, ואפשר להגדילם או להפחיתם בהתאם למצבו או בהתאם לשינויי המחירים; דמי המזונות יהיו מחייבים על פי הסכמת שני בני הזוג לסכום מסויים, או לפי פסק הקאדי. התקופה שקדמה ליום ההסכמה או ליום הבקשה מאת הקאדי לא תובא בחשבון.

איך מחזירים דמי מזונות ששולמו במקרה של גירושין או פטירה

טעיף 57 - דמי מזונות יהיו מואצים, ובמקרה של פטירה או גירושין איך מחזירים אותם לאחר ששולמו לאשה.

דמי המזונות יוטלו החל מיום הבקשה

טעיף 58 - אם נמנע הבעל הקיים מלכלכל את אשתו, והגישה האשה בקשה לדמי מזונות, יעריך לה הקאדי דמי מזונות לפי מצבו של הבעל, החל מיום הבקשה, ויצווה על תשלום מראש לתקופה שיקבע.

היחר לאשה ללוות דמי מזונות ע"ח הבעל

טעיף 59 - אם נמנע הבעל מלכלכל את אשתו, והגישה האשה בקשה לדמי מזונות, יעריך לה הקאדי דמי מזונות מיום הגשת הבקשה, שיהוו התחייבות של הבעל, והוא יחיר לאשה ללוות על חשבוננו.

הטלת דמי מזונות במקרה של העדרות הבעל

טעיף 60 - אם נעדר הבעל והשאיר את אשתו ללא מזונות, או שנסע למקום קרוב או רחוק או אבד, יעריך לה הקאדי דמי מזונות החל מיום הגשת הבקשה,

ועל פי ההוכחה שתקיים האשה, הנתמכת בהצהרה בשבועה, כי הבעל הוא בעלה ושלא השאיר מזונות עבורה, ואינה מורדת או גרושה שעברה את התקופה החוקית שתוכל לאחריה להינשא שנית.

מקרים שבהם לווה האשה דמי מזונות על חשבון האדם שחייב לה דמי מזונות וכן מנוכרי

סעיף 61 - במקרים שבהם מתיר הקאדי לאשה החסרת יכולת ללוות לפי הסעיפים הקודמים, יהיה האדם החייב בדמי מזונותיה, במידה והוטלו, אחראי לפי דרישה כלפי האדם שהילווה, ותהיה לזה האחרון הזכות לחזור אל הבעל בלבד; אם האשה לוותה מנוכרי יהיה למלווה הברירה לדרוש כרצונו מהבעל או מהאשה.

דמי מזונות לאשה מנכסי הבעל הנעדר

סעיף 62 - הקאדי יטיל החל מיום הדרישה, דמי מזונות לטובת אשת הנעדר, על נכסיו דניידי ודלא ניידי או על החייבים לו או על אלה שקיבלו ממנו פקדונות ושהודו בכך, וגם הודו בקיום נישואין בין שני בני הזוג, או הכחישו את הענין כולו או מקצתו אך הדבר הוכח בראיות חוקיות; ולאחר השבעת האשה שלא הושארו לה דמי מזונות, ושאינה מורדת או גרושה שעברה את התקופה החוקית שתוכל לאחריה להינשא שנית.

דמי מזונות שעומדים לזכות אינם מתבטלים בפטירה או בגירושין

סעיף 63 - הסכום המגיע של דמי מזונות שנקבעו בפסק דין או בהסכמה אינם בטלים כתוצאה מגירושין או מפטירת אחד מבני הזוג; הסכום שלא נלווה בפקודת הקאדי מתבטל אם האשה מורדת.

אין זכות לאשה בדמי מזונות אם נעשתה מורדת

סעיף 64 - אשה העוזבת את בית בעלה ללא נימוק כדין, או שהיתה בביתה ומנעה מבעלה מלהיכנס אליו מלפני שביקשה ממנו את העברתה לבית אחר, תיחשב כמורדת, ולא יגיעו לה דמי מזונות עבור תקופת מרידתה זו; הסיבות המוצדקות לעזיבתה את הבית הן קבלת מכות מאת הבעל או גרימת נזק לה או התיחסות רעה אליה.

שכר המילדת חל על הבעל

סעיף 65 - א - שכר המילדת וכך הרופא שייקראו למטרת לידה חלוח בהחלט על הבעל, בן אם הנישואין קיימים או בלתי קיימים.

ב - אם חלחה האשה או הבן הקטן שיש לכלכלם ונזקקו לרופא או לתרופות יחולו שכר הרופא ומחיר התרופות על הבעל ביחס לאשתו, ועל האב ביחס לבנו, כמו דמי המזונות, ויוערך הסכום בהתאם למצב הכספי של הבעל או של האב.

ג - הילדים שיש לכלכלם חייב האב לשאת בשכר לימודיהם ובדמי מזונותיהם; הלימוד מהווה עילה לבן לשם קבלת דמי מזונות מאביו בנוסף להוצאות בית הספר, בין שזה חינוך יסודי, חינוך תיכון או חינוך אוניברסיטאי; הדבר יוערך בהתאם לגיל ולכשירות הילד לחינוך ובהתאם למצב הכספי של האב.

ד - אם היה האב מיעוט יכולת ואין באפשרותו לשלם את שכר הרופא, מחיר התרופות או שכר החינוך והיתה האם בעלת יכולת על כך חייבת היא את החשלוס והסכום יהווה חוב על האב שאפשר לגבותו אם יוטב מצבו; אותו דין חל אם האב נעדר.

פ ר ק ת ש י ע י

הוראות כלליות בענייני גירושין

כשירות הבעל לגירושין

סעיף 66 - הבעל יהא כשיר לגירושין אם היה קשור בברית הנישואין.

נשוא הגירושין

סעיף 67 - נשוא הגירושין היא האשה הקשורה בברית הנישואין כדין ואו אלמנה או גרושה בתקופת ישיבתה השרעית. אשה שבוטל חוזה נישואיה אינה נשוא לגירושין אם נמצאת שרויה בתקופת ישיבתה השרעית.

גירושין של שיכור או שנעשו בכפייה אינם תופסים

סעיף 68 - גירושין של שיכור, חמנוני או גירושין שנעשו בכפייה אינם תופסים.

סעיף 69 - הבעל זכאי לגרש את אשתו שלוש פעמים.

סעיף 70 - גירושין בלתי שלמים אינם תופסים אם מטרחה להניע מישהו לעשות מעשה או מחדל.

סעיף 71 - הביטויים אני מקבל את הגירושין ואני נמנע ממגע אתך וכדומה אינם באים בחשבון לשם יצירת הגירושין אלא אם כלל נוסח הגירושין פנייה לאשה בלשון (את) או הוספת ביטוי זה למשפט.

סעיף 72 - הגירושין המלווה במספר אם ע"י היגוי או ע"י סימן לא יקרה אלא פעם אחת.

סעיף 73 - השלמה לאחר הגירושין הראשונים והשניים מותרים אך בגירושין השלישיים נוצרה הפרידה הגדולה.

סעיף 74 - כל גירושין נחשבים שניתנים לבטול מלבד הגירושין בפעם השלישית, גירושין לפני הבעילה, גירושין מחילוקי דעות על כסף או על מוהר עפ"י חוק זה.

סעיף 75 - התניית הגירושין על תנאי חופסיים.

סעיף 76 - קביעת הגירושין בזמן מסויים בעתיד חופסיים.

סעיף 77 - חביעה לגירושין מאת הבעל לא תישמע אלא אם היה רשום בפני הקאדי; טיעון האשה על גירושין שנעשו שלא בפני הקאדי יובא בחשבון.

בגירושין הניתנים לבטול רשאי הבעל לפנות לאשתו תוך התקופה שנקבעה לפי הדין

סעיף 78 - גירושין הניתנים לבטול אינם מבטלים את ברית הנישואין מיד ולבעל הזכות להחזיר את אשתו במשך הזמן הקבוע לפי הדין הן בדיבור והן במעשה; במעשה; זכות זו אינה ניתנת לבטול ע"י החישנות.

חוקיות החזרת האשה אינה תלויה בהסכמת האשה

סעיף 79 - אם חזר הבעל לאשתו במשך הזמן שגרושה צריכה לחכות עד שתוכל להינשא שנית, יישאר הנישואין שהיו ביניהם שרירים וקיימים; החזרת הנישואים ל לתוקפם אינם תלויים בהסכמת האשה ואינם מחייבים מוהר מחדש.

סעיף 80 - הזרה על תנאי שקובע זמן בעתיד אינה חוספת.

בטול הנשואין ע"י גירושין גלויים

סעיף 81 - הגירושין הגלוי מבטל את הנישואין מיד; ואם הגירוש היה אחד או שני גרושים, אין מניעה מחידוש הנישואין, אך לאחר הגירוש השלישי יפול הפירוד הגדול.

סעיף 82 - הפירוד הגדול יבוטל ע"י נישואי האשה לבעל אחר, בגמר התקופה שגרשה צריכה לחכות עד שתוכל להינשא שנית, לא על מנת להכשירה, והיא תהיה מותרת לבעל הראשון לאחר שנפרדה, מהבעל השני בתנאי שזה בעל אותה ולאחר גמר התקופה שגרשה צריכה לחכות עד שתוכל להינשא שנית.

פ ר ק ע ש י ר י

ברירת הפרידה

העילה לבקשת בטול הנישואין

סעיף 83 - אשה שאין בה שום פגם ואין בעלה בא אתה למשכב רשאית לפנות לקאדי ולבקש פרידה בינה לבין בעלה באם נודע שיש בו מחלה, שלא ידעה אודותיה המונעת אותו לשכב אתה כגון: קטיעה, אימפוטנטיות וסירוס ואין שומעים בקשה של אשה שיש בה אחד הפגמים כגון שאברי מינה במצב של סתימה או קשיון ואין זכות ברירה כזאת לאשה - שבעל אותה בן זוגה - כחוצאה מפגמים אלה שאירעו לאחר מכן.

גילוי הפגם ע"י האשה לפני הנישואין

סעיף 84 - אשה המגלה פגם בבעלה המונע אותו מלבוא איתה במגע מיני (פרט לאימפוטנט), ולפני בואה בברית הנישואין, או המסכימה לבעל עם הפגם המצוי לאחר הנישואין מאבדת את זכותה לברירה; גילוי אימפוטנטיות לפני הנישואין אינו מבטל את זכות הברירה.

צו פירוד במקרה שהאימפוטנטיות אינה ניתנת לריפוי

סעיף 85 - פנתה האשה לקאדי וביקשה פירוד כתוצאה ממצאת פגם ידונו לפי המקרה, אם המחלה אינה ניתנת לריפוי יופסק בפירוד בין בני הזוג מיד, ואם ניתנת לריפוי תינתן לבעל ארכה של שנה מהיום שבו העמידה האשה את עצמה בפני הבעל או מהיום שבו הבריא הבעל במידה והיה חולה; ואם חלה אחד מבני הזוג במשך הארכה לזמן קצר או ארוך בצורה המונעת מלבוא ביחסים מיניים, או אם נעדרה האשה, אין לוקחים משך זמן זה בחשבון, אך העדרות הבעל ותקופת הנידה לוקחים אותן בחשבון; ואם לא נרפאה המחלה תוך תקופה זו ולא הסכים הבעל לגירושין אך האשה עמדה בתוקף על בקשתה יצווה הקאדי בפירוד, ואם טען הבעל בהתחלת הדיון בתביעה או בסופה כי הוא בעל את אשתו יופסק לפי המקרה; אם נתגלתה האשה כבלתי בתולה יישמע הבעל הנתמך בשבועה ואם נתגלתה כבתולה תישמע האשה ללא צורך בשבועה.

מציאת מחלה בבעל המונעת חיים בצוותא מבלי להינזק

סעיף 86 - אם נתגלה לאשה - לפני הבעילה או לאחריה - כי בעלה חולה במחלה המונעת חיים בצוותא מבלי להינזק כגון צרעת, סיפליס ושחפת או חלה באחד המחלות האלה, רשאית לפנות לשופט ולבקש פרידה והשופט יפסוק, לאחר שייעזר בבעלי המומחיות והנסיון, אם אין תקוה לריפוי יצווה השופט בפרידה מיד בין בני הזוג ואם קיימת תקוה לריפוי המחלה תוארך הפרידה לתקופה של שנה אחת ואם לא התרפתה המחלה תוך תקופה זו, ולא הסכים הבעל לגירושין ועמדה האשה בתוקף על בקשתה יצווה השופט גם על פרידה; מלאו פגם כמו עיוורון ופטיחה בבעל אינו מחייב פרידה.

שגעון הבעל לאחר עריכת הנישואין

סעיף 87 - אם השתגע הבעל לאחר עריכת הנישואין ופנתה האשה לקאדי בבקשת פרידה תוארך הפרידה לתקופה של שנה, ואם לא נרפא השגעון תוך תקופה זו, ועמדה האשה בתוקף על בקשתה, יצווה הקאדי בפרידה.

הרשות לדחות תביעות במקרים של זכות ברירה

סעיף 88 - האשה רשאית במקרים שיש לה זכות ברירה לדחות תביעה או לעכבה תקופה מסוימת לאחר הגשתה, ואם חידשו שני בני הזוג את חוזה הנישואין לאחר הפרידה, בהתאם לסעיפים הקודמים, לא תהיה לאשה זכות ברירה לבקש פרידה שנית.

העדרות הבעל ללא סיבה מוצדקת

סעיף 89 - אם נעדר הבעל לתקופה של שנה ויותר ללא סיבה מוצדקת והשאר כחובת, רשאית אשתו לבקש מאת הקאדי לתת לה גט המפריד ביניהם במידה וינגרם לה נזק מהעדרותו, אפילו אם השאר נכסים שאפשר לקבל מהם דמי מזונות.

סעיף 90 - אם נתאפשרה שליחת מכתבים לנעדר יקבע לו הקאדי מועד על מנת לבוא ולנמק או להתגרש; אלא אם כן חזר הנעדר בינתיים לגור עם אשתו או העבירה אליו או התגרש ממנה; אם פקע המועד ולא נקט הנעדר בשום צעד ולא נתן נימוק מתקבל יפריד הקאדי בין בני הזוג ע"י גירושין המפריד ביניהם אם לא נתאפשרה שליחת המכתבים לנעדר יגרש הקאדי את בני הזוג בלי קבלת נימוק או קביעה מועד.

היעלמות הבעל או היאסרו

סעיף 91 - אם נעדר הבעל או נסע למקום כלשהוא ולא נתקבלו ידיעות ממנו לתקופה של שנה, ומן הנמוץ היה לקבל ממנו דמי מזונות עבור האשה, והיה אם ביקשה פרידה יפסוק הקאדי פרידה לאחר חיפוש ובדיקה אחריו.

נעדר

סעיף 92 - אם פנתה האשה לקאדי וביקשה להיפרד מבעלה כתוצאה מהנזק שנגרם לה מהעדרו והוא השאר לה ממון בחור דמי מזונות; במידה ואפסה התקווה לקבל מידע האם הוא חי או מת, לאחר חיפוש ובדיקה,

יידחה הענין לחקופה של ארבע שנים החל מתאריך
הבקשה; אם לא נתקבלו שום ידיעות על הבעל
הנעדר והאשה עמדה בחוקף על בקשתה יפריד הקאדי
בין בני הזוג, ואם נעדר הבעל בשדה המלחמה,
יפריד הקאדי בין בני הזוג לאחר שנה מיום חזרת
הצדדים הנלחמים ושבוייהם לארצם, ובשני המקרים
על האשה לשבת ישיבת הנפטר ולחכות את הזמן
החוקי על מנת שיכולה להינשא שנית החל מתאריך
מתן פסק הדין.

לאשת אדם שנידון למאסר הזכות לבקש גירושין לצמיתות
כתוצאה מנזק

סעיף 93 - אשת אדם שנידון למאסר לפי פסק דין סופי,
לחקופה של שלוש שנים ויותר, רשאית לבקש מהקאדי
להתגרש מבעלה, כעבור שנה מיום מאסרו לצמיתות
מסיבת הנזק שנגרם לה, אפילו אם היה לו כסף
שיכולה לכלכל את עצמה ממנו.

נישואין אחרונים אינם מתבטלים אם הופיע הבעל הראשון

סעיף 94 - אם נישאה אשה שנית לאדם אחר לאחר שנפרדה
על פי הסעיפים הקודמים, והופיע הבעל הראשון,
אין מבטלים את הנישואין האחרונים.

גילוי הבעל לאחר שנפסק בפטירתו

סעיף 95 - אם נישאה אשה שנית לאחר שנפסק בפטירת בעלה
הראשון, והתגלה כי הבעל הראשון חי לא יחבטלו
הנישואים השניים.

בוררות, תנאיה והליכותיה

סעיף 96 - אם טענה האשה בפני הקאדי שבעלה מזיק לה
ואינה יכולה להמשיך להיות איתו, רשאית היא
לבקש מאת הקאדי פרידה, ואז על הקאדי, לאחר
שייוכח בסכסוך ובפילוג הקיים בין בני הזוג

ובאי יכולתו להשלים ביניהם לשלוח שני בוררים
בכפיפות לחנאים הבאים :-

א - שני הבוררים חייבים לתיות אנשים ישרים בעלי
כושר פיוס בין שני בני הזוג, אחרת יש
להחליפם.

ב - על שני הבוררים להכיר את סיבות הפילוג
בין שני בני הזוג ולהשקיע כל מאמץ לפיוס
בדרך כלשהיא שיחליטו עליה.

ג - אם נבצר משני הבוררים לפיס בין שני בני
הזוג והיה הבעל אשם בהזקה לאשה, יחליטו
על הפירוד ביניהם ללא פיצויים עפ"י גירושין
לצמיתות; ואם ההאשמה היחה מוטלת על שניהם
או אין לדעת מי אשם משני בני הזוג יפרידו
ביניהם עם חלק מהמוהר שישולם ע"י כל אחד
מהמזיקים באופן יחסי לגודל הנזק, ואם הוטלה
האשמה על האשה בלבד יחליטו על פירוד
ביניהם עם פיצויים הולמים שיילקחו מאת
האשה, ועליהם להבטיח את חשלוים הפיצויים
לפני הגירושין.

ד - אם חלקו שני הבוררים בדעותיהם ימנה הקאדי
גוף אחר או יוסיף בורר שלישי שאינו קרוב
משפתה לאחד הבוררים.

ה - על שני הבוררים להגיש לקאדי את החלטותיהם
ועל הקאדי לפסוק לפיהן במידה והיו לפי
החוק.

סעיף 97 - פסק דין על פירוד יכול ל גירושין לצמיתות.

גירושין כתוצאה מאי יכולת לשלם דמי מזונות

סעיף 98 - אם נמנע הבעל מלשלם דמי מזונות לאשתו והיה
בעל נכסים גלויים, ייפסקו דמי מזונות מנכסיו,
ואם לא היו לו נכסים גלויים ולא נאמר עליו

שהינו הסר יכולת או בעל יכולת כספית או שנאמר עליו שהינו בעל יכולת אך הוא התעקש על אי השלום דמי מזונות, יפסוק הקאדי על גירושין מיד ואם טען על חוסר יכולת ולא הוכיח על כך יופסק על גירושין מיד ואם הוכיח את הדבר, תינתן לו ארכה שלא תעלה על חודש, לא שילם, יופסק לו גירושין לאחר מכן.

הוצאה לפועל של פסק דין לדמי מזונות נגד בעל נעדר

סעיף 99 - אם נעדר הבעל לתקופה קצרה והיו לו נכסים גלויים, יוצא לפועל פסק דין לדמי מזונות מנכסיו, ואם לא היו לו נכסים גלויים ינהג כלפיו הקאדי בדרך הידועה ויקבע לו מועד; לא שלח דמי מזונות לאשה או לא הופיע לשם כלכלתה במועד, יפסוק לו הקאדי גירושין לאחר המועד ואם נעדר לתקופה ארוכה ולא קל להגיע אליו או אין לדעת את מקום מגוריו או אבדו עקבותיו, והוכח כי אין לו נכסים שאפשר לכלכל בהם את האשה, יפסוק לו הקאדי גירושין; הוראות סעיף זה תחולנה על אסיר מיעוט יכולת.

גירושין כתוצאה מחוסר יכולת לדמי מזונות באופן רטרואקטיבי

סעיף 100 - פסק דין לגירושין כתוצאה מחוסר יכולת לדמי מזונות הוא רטרואקטיבי לאחר הבעילה; הבעל רשאי לבוא לאשתו באם הוכיח את יכולתו והיה מוכן לכלכלה למעשה בתקופה שבה חייבת גרושה לחכות כדי שתוכל להינשא שנית; אם לא הוכיח את יכולתו ולא היה מוכן לכלכלה אין החזרה בתופסת.

פ ר ק א ח ד ע ש ר

תקופה שגררשה חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית

אורך התקופה שגררשה חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית

סעיף 101 - אורך התקופה שגררשה חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית לאחר שנישאה קודם לפי חוזה נישואין כחוק, ונפרדה מבעלה לאחר הבעילה, ע"י גירושין או פרידה, היא שלושה חודשים שלמים - בתנאי שאינה בהריון ואינה בגיל היאוש - ואם טענה כי התקופה האמורה פגה לפני שלושה חודשים אין שומעין לה.

הפסקת הווסת תוך התקופה שגררשה חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית

סעיף 102 - גרושה שיושבת בתוך התקופה שגררשה כדי שתוכל להינשא שנית ונפסק לה הווסת או שנראה לה פעם או פעמיים ולאחר מכן נפסק יהיה דיגה: אם הגיעה לגיל היאוש חשב שלושה חודשים החל מהגיעה לגיל זה ואם לא הגיעה לגיל זה חשב חשעה חודשים.

אורך התקופה שבה תחכה גרושה שהגיעה לגיל היאוש כדי שתוכל להינשא שנית

סעיף 103 - נשים שנישאו עפ"י חוזה נישואין כחוק ואשר החגרשו מבעליהן לאחר הבעילה, (ע"י גירושין או ע"י פרידה), תחכינה שלושה חודשים אם היו בגיל היאוש, כדי שתוכלנה להינשא שנית.

אורך התקופה שגררשה מנישואין בלתי חוקיים חייבת לחכות כדי שתוכל להינשא שנית

סעיף 104 - הוראות הסעיפים הקודמים תחולנה על נשים גרושות מנישואים בלתי חוקיים או שנפטרו בעליהן.

התקופה שבה חייבת אשה אלמנה לחכות כדי שתוכל להינשא
שנית כשאינה בהריון

סעיף 105 - נשים נשואות בנישואין חוקיים - פרט לאלו
שנכנסו להריון - חייבות לחכות תקופה של
ארבעה חודשים ועשרה ימים כדי שתוכלנה להינשא
שנית, בין שנבעלו ובין שלא, במקרה שהחאלמנו.

התקופה שבה חייבת אשה אלמנה בהריון לחכות כדי שתוכל
להינשא שנית

סעיף 106 - אשה נשואה בנשואין חוקיים אשר נפרדה מבעלה,
ע"י גירושין, או ע"י בטול נישואין, או
התאלמנה והיא בהריון, חייבת לחכות עד שתלד
כדי שתוכל להינשא שנית, ואם הפילה והיה
הוולד שלם באבריו, יהיה דינה כמו יולדת,
ואין הוראות הסעיפים הקודמים חלות עליה.
הוראות סעיף זה תחולנה על נשים הרות שנישאו
בנישואים לא חוקיים ואשר נפרדו מבעליהן
או התאלמנו.

תחולת התקופה שבה חייבת אשה גרושה או אלמנה לחכות
כדי שתוכל להינשא שנית

סעיף 107 - תחולת התקופה שבה אשה חייבת לחכות כדי
שתוכל להינשא שנית לפי הסעיפים הקודמים
היא מיזם אירוע הגירושין, או ביטול הנישואין,
או מיום פטירת הבעל אפילו אם אין לאשה מידע
על האירועים האלה.

אין מישמים את התקופה שבה חייבת גרושה לחכות כדי שתוכל
להינשא שנית כשאינה בעילה

סעיף 108 - אם חלו הגירושין או בטול הנישואין לפני
הבעילה הן בנישואין חוקיים והן בנישואין
בטלים לא תחוייב הגרושה לחכות תקופה כלשהיא
כדי שתוכל להינשא שנית.

אם נפטר הבעל הקודם במשך התקופה שגרשה חייבת להכות
שחובל להינשא שנית

סעיף 109 - אם נפטר הבעל הקודם במשך התקופה שגרשה
חייבת להכות כדי שתוכל להינשא שנית, והיו
הגירושין בר ביטול, יהיה אורך התקופה האמורה
כמו במקרה של פטירת הבעל, אך אם הגירושין
היו לצמיחות יהיה אורך התקופה הנזכרת כמו
במקרה של גירושין.

דמי מזונות לגרושה במשך התקופה שחייבת בה להכות כדי
שתוכל להינשא שנית

סעיף 110 - הבעל שהתגרש חייב במזונות גרושתו במשך התקופה
שחייבת היא להכות כדי שתוכל להינשא שנית.

אין לשלם דמי מזונות למורדת שהתגרשה במשך התקופה שחייבת
בה להכות כדי שתוכל להינשא שנית

סעיף 111 - אין לשלם שמי מזונות למורדת שהתגרשה במשך
התקופה שחייבת היא להכות כדי שתוכל להינשא
שנית.

אין לשלם דמי מזונות לאלמנה במשך התקופה שחייבת בה להכות
על מנת שתוכל להינשא שנית

סעיף 112 - אין לשלם דמי מזונות לאלמנה במשך התקופה שחייבת
היא להכות על מנת שתוכל להינשא שנית, בין אם
היתה בהריון ובין שלא.

סעיף 113 - גרושה הזכאית לדמי מזונות עבור התקופה שחייבת
בה להכות כדי שתוכל להינשא שנית, יהיו דמי
מזונותיה חוב על מגרשה החל מיום הגירושין.

סעיף 114 - גרושה בגרושין הניתנים לבטול או הגירושין
המפריד וכך האלמנה, תשב בבית בעלה ששימש
למגוריהם לפני פרידתם, או כל התקופה החוקית

כדי שתוכל להינשא שנית, ואם התגרשה, או התאלמנה, והיתה בבית שאינו בית בעלה, תחזור אליו מיד ולא תצא ממנו במשך התקופה האמורה אלא לצורך חיוני, האלמנה רשאית לצאת מביתה לשם סידור ענייניה ולא תלוך מחוץ לביתה.

אם הוכרחו בני הזוג לעזוב את ביתם תעבור הגרושה במשך התקופה שהיבת בה לחכות כדי שתוכל להינשא שנית, למקום שירצה בו בעלה, ואם הוכרחה אלמנה לעזוב את ביתה במשך התקופה האמורה תעבור למקום הקרוב ביותר לביתה הקודם.

פ ר ק ש נ י ם ע ש ר

דמי מזונות לקרובים

קיום תנאים לדמי מזונות לקרובים

סעיף 115 - התנאים לדמי מזונות לקרובים הם :-

1 - הנחמך הוא עני חסר נכסים וחסר יכולת לפרנסה וזקוק לדמי מזונות; במידה והוא בעל יכולת הן בנכסים והן בכושר הפרנסה באופן מספיק, לא יהא זכאי לדמי מזונות, ואם היה לו אפשרות כדי לספק את צרכיו במקצתם, יהיה מן הצורך לחמוך בו על מנת להשלים את צרכיו.

2 - חוסר יכולת להתפרנס הוא תנאי בל יעבור על מנת לזכות בדמי מזונות, פרט להורים הזכאים לדמי מזונות כתוצאה מעוני בלבד.

3 - קיימים לחייב בדמי מזונות נכסים או הכנסה
העודפים על הדרוש למחייתו. ולמחיית
אשתו; מי שלא נשאר אצלו עודף אינו
חייב בדמי מזונות.

4 - אם החייב בדמי מזונות הינו יורש של
מקבל דמי המזונות לפי חובה או אדיקות
ואינו הורה או שאר בשר, במקרה של הורה
או שאר בשר קיימת חובה לשלם דמי מזונות
אפילו אם המשלם אינו יורש.

סעיף 116 - אם החייבים בדמי מזונות הינם יותר מאחד,
יש לחלק את חשלום דמי המזונות ביניהם באותו
יחס של ירושה, פרט לאב שאין משתתפים אהו
בכלכלת בנו הקטין; אדם מבוגר הזכאי לדמי
מזונות תהא כלכלתו על בנו בעל היכולת אחרת
תהיה כלכלתו על אביו.

סעיף 117 - אם רבו דורשי דמי המזונות יהיה סדר העדיפויות
לפי הקירבה המשפחתית, ואם רבו הקרובים באותו
מעמד, כמו במקרה של בן ושני הורים יועדף
הנזקק יותר, אלא אם יכול הוא לתמוך בשניהם
יחד.

סעיף 118 - אם היה החייב בדמי מזונות עני, אין מחייבים
את הבא אחריו לפי סולם קבלת הירושה, אלא
אם היה מההורים או מהצאצאים.

דמי המזונות יוטלו על היורש

סעיף 119 - אם קיים יורש המתיחס להורים או לצאצאים ויורש
אחר שאינו מתיחס להם, יוטלו דמי המזונות על
שניהם באופן יחסי לסכום הירושה. אך אם קיים
יורש המתיחס להורים או לצאצאים ובלתי יורש

המתיחס להם, וגם יורש שאינו מתיחס להם יוטלו
דמי המזונות על היורשים.

סעיף 120 - דמי מזונות לקטינים ובלתי כשירים יוטלו החל
מהגשת הבקשה לקבלתם.

סעיף 121 - אם נעדר החייב דמי מזונות והיה מההורים
או מהצאצאים או מקרובי המשפחה, יישבע
מבקש דמי המזונות על אי קבלתם מראש.

סעיף 122 - בעג חילוקי דעות על יכולת ואי יכולת בתביעות
לדמי מזונות תכריע הראיה ליכולת פרט לטיעון
על עוני שבא במפתיע, אז יוכרע לפי ראית
טועניו.

פ ר ק ש ל ו ש ה ע ש ר

גיל האומנות (הטיפוח)

הארכת תקופת האומנות לילד

סעיף 123 - תקופת האומנות לילד תסתיים בגיל שבע ולילדה
בגיל חשע. הקאדי רשאי להתיר את הארכת
תקופת האומנות לילד עד לגיל חשע, ולילדה
עד לגיל אחד עשר, אם הוברר לו כי טובתם
דורשת זאת.

פ ר ק א ר ב ע ה ע ש ר

י ח ו ס

יחוס בן לשני הורים שלא נפגשו

סעיף 124 - אם הוכח שמיום עריכת חוזה הנישואין לא נפגשו שני בני הזוג, אין להוכיח שבן כלשהוא שנולד מהאשה הוא בנו החוקי של האב במידה וזה לא הכיר בו.

פ ר ק ח מ י ש ה ע ש ר

ה א ב ו ד

מתן פסק דין על פטירת אבוד

סעיף 125 - פסק דין על פטירת האבוד שמסתר מותו, יינתן לאחר ארבע שנים מיום העדרותו, ובכל המקרים האחרים חיקבע התקופה שלאחריה יופסק במוח האבוד על ידי הקאד'י, בתנאי שתהיה אותה תקופה מספקת בכדי לקבוע את הסתברות מותו וזאת לאחר עריכת חיפוש אחריו בכל הדרכים האפשריים שלפיהן אפשר לדעת אם הוא חי או מת.

חלוקת עזבונו האבוד

סעיף 126 - לאחר מתן פסק דין על פטירת האבוד כפי שתואר בסעיף הקודם, תשב אשתו את התקופה החוקית ויחולק עזבונו בין יורשיו הקיימים ביום מתן פסק הדין.

פ ר ק ש י ש ה ע ש ר

סעיפים שונים

סעיף 127 - ההגדרה של שנה כפי שצויינה בסעיפי חוק זה היא שנת ירחים - היג'רית.

סעיף 128 - מקרי גירושין שאירעו לפני הוצאת חוק זה, והיו כלולים בפסק דין או בהחלטה רשומים אצל הקאדי אלשרעי, לא יהיו כפופים להוראות חוק זה, וזאת עפ"י בקשת הבעל. מקרים כאלה שאירעו לפני הוצאת חוק זה ולא היו כרוכים בפסק דין או בהחלטה רשומים, וכך תביעות לגירושין או לביטול נישואין, יהיו כפופים להוראות חוק זה אפילו אם נסיבות אותן תביעות קרו לפני הוצאת החוק.

סעיף 129 - כל דבר שלא נזכר בחוק זה יוכרע לפי כת אבי חניפה.

ביטולים

סעיף 130 - החוקים הבאים בטלים :-

1 - החלטה בדבר זכויות המשפחה (העומוני) משנת 1332 להיג'רה, 8 לחודש מחרם לשנת 1336 להיג'רה - 25 אוקטובר שנת 1933 לספירה.

2 - חוק הזמני לזכויות המשפחה (הירדני) מספר (26) משנת 1947.

3 - כל חיקוק עותומני, ירדני או פלשתינאי
שהוצא לפני חקיקת חוק זה עד לאותה מידה
שאותם חיקוקים סותרים את הוראות חוק זה.

סעיף 131 - ראש השרים וזקן השופטים אחראים לביצוע הוראות
חוק זה.

13 לחודש שואל שנת 1370 להיג'רה

17 יולי שנת 1951 לספירה

(נ א י ף)

סגן ראש השרים
מוחמד עבאס מירזא

זקן השופטים
עבדאללה גושה

צו מלכותי לביטול הרגל חטיפת הבנות (1)

הוצא הצו המלכותי המבטל הרגל חטיפת הבנות מביח
משפתוהין, הנהוג אצל הצ'רקסים המהגרים בעת עריכת
הנישואין, ולכן יש לנהוג להבא בעריכת הנישואין לפי
כללי "אל-שרעיה האיטלמית" הקדושה.

(1) פורסם בעיתון הרשמי מספר (3) מיום 11.6.1923.

חוק מועצות העדות הדתיות (1)

אנו עבדאללה בן אלחוסייך נסיך
עבר הירדן בהתאם לסעיף (19)
לקונסטוטוציה ועפ"י החלטה
המועצה המחוקקת בישיבתה מיום
19.1.1938, מאשרים את החוק
הבא ומצווים בהוצאתו :

חוק מועצות העדות הדתיות, הבלתי מוסלמיות חוק מספר (2) משנת 1938 חוק המתקן והמאחד את החוק המתיחס למועצות העדות הדתיות

סעיף 1 - חוק זה ייקרא (חוק מועצות העדות הדתיות, הבלתי מוסלמיות) ויכנס לתוקפו כעבור חודש מיום פירסומו בעיתון הרשמי.

סעיף 2 - על מנת להשיג את המטרה שהונחה בחוק זה יהיה למונח "בתי המשפט הממלכתיים" הפירוש - בתי משפט השלום בערכאה ראשונה (הבדאיים) וכך בתי המשפט לעירעורים

(1) חוק זה פורסם בעיתון הרשמי מספר 594 מיום 2.4.1938.

הערה

חוק זה הוחל על הגדה המערבית לפי חוק מס' 9 לשנת 1958 (ע.ר. מס' 1366 מיום 1.2.58) אשר ביטל כל חיקוק ארץ ישראלי שקדם לו עד כמה שהוראותיו הם נוגדות להוראות החוק הזה.

סעיף 3 - לכל העדות הדתיות, שאינן מוסלמיות הקיימות בעבר הירדן, והרשומות בתוספת הראשונה המסופחת לחוק זה, וכל עדה דתית אחרת שאינה מוסלמית הנמצאת בעבר הירדן, ואשר הוכרה מטעם הממשלה לאחר קבלת חוק זה תוקף, ואשר הוספה בתוספת האמורה עפ"י החלטה מהמועצה המבצעת ובהסכמת הוד מעלתו הנסיך המרום, זכאיות להקים בתי משפט אשר ייקראו "מועצות העדות הדתיות" ואשר יהיה להם הסמכות לטפל ולהכריע בתביעות בהתאם להוראות החוק הנוכחי.

סעיף 4 - כל עדה דתית תמנה יושב ראש וחברים למעוצתה בתנאי שמינוי זה יהיה כרוך בהסכמת המועצה המבצעת ובאישור הוד מעלתו הנסיך.

סעיף 5⁽²⁾ למועצות העדות הדתיות-הסמכות לטפל ולהכריע בכל אשר יתגלע בענייני אישות שבתחום סמכותם של בתי המשפט השרעיים, כאשר המתדיינים הם מוסלמים, עד לאותה מידה שבה מאפשרים זאת מינהגי העדה הדתית הנוגעת בדבר מלבד לעניינים שפורטו בסעיף השישי לחוק זה.

סעיף 6 - למועצת כל עדה דתית הסמכות לטפל ולהכריע בעניינים הקשורים בהקדשת הקדשים וניהולם לטובת העדה הנוגעת בדבר, אך אם היה אחד הצדדים בחביעה מעדה אחרת או שהיה מוסלמי, רשאים בתי המשפט הממלכתיים אז לטפל בחביעה האמורה ולהכריע בה, מלבד אם הסכימו כל הצדדים לקבל את מרותה של מועצת העדה הדתית אשר למען אותה עדה הוקדש ההקדש ואז תהיה הסמכות לטפל ולהכריע בחביעה נתונה למועצה האמורה.

(2) סעיף זה תוקן לפי חוק שפורסם בעיתון הרשמי מספר 601 מיום 16.6.1938.

סעיף 7 - במקרים שבהם יהיה אחד מבני עדה דתית לא מוסלמית
צד בענייני אישות עם אחד מבני העדה המוסלמית תהיה
לבתי המשפט הממלכתיים הסמכות לטפל בעניין האמור
ולהכריע בו מלבד אם הסכימו הצדדים לקבל את
מרות בתי המשפט השרעיים ואז יהיה הטיפול בעניין
הנזכר מסמכותם.

סעיף 8 - אם הוגשה בפני בית משפט ממלכתי תביעה באופן
הנזכר בסעיפים השישי והשביעי לחוק זה עליו -
אם רצה בכך - להפנות לקאדי בית המשפט
אלשרעי, או לראש מועצת העדה הדתית הנוגעת בדבר,
או לראש העדה אם לא קיימת מועצה לעדה, דו"ח
בכתב שבו יצויינו פרטי התביעה ולדרוש ממנו
לספק לו דו"ח מפורט, כפי שיהיה לנחוץ, בדבר
החוק החל באותה תביעה מסוימת באם היתה מסמכותו
של בית משפט שרעי, או מסמכותן של אותה עדה או
אותה מועצה. דו"ח זה יהיה חלק מחוק התביעה
ויישלח עותק מאושר ממנו לכל הצדדים; על הקאדי
או ראש מועצת העדה הדתית או ראש המועצה לרשום
הצהרה בדו"ח בתחיתו ובחותמו המעידה שהדו"ח
בדבר החוק האמור הוא נכון ושלם ונערך בגזר
יכולתו, וכי אותו חוק חל לו היה הוא המטפל בתביעה,
על בית המשפט לטפל בתביעה בהתאם לחוק שתי העדות
כפי שרשום בדו"חות ולאור כללי היגיון והצדק.

סעיף 9 - במקרים שאין לבני העדה הלא מוסלמית מועצת עדה
שיש לה סמכות לטפל ולהכריע, באחד העניינים
המפורטים בסעיף החמישי והשישי לחוק זה, תהיה
לבתי המשפט הממלכתיים הסמכות לטפל בעניין זה
ולהכריע בו. לאור כללי היגיון והצדק, ולאור
הכללים והאמונות של העדה הנזכרת אשר הוכחו
לפי העקרונות שנוכרו בסעיף השמיני לחוק זה.
במקרים שאין קבוצת כללים בכתב או שקיים ספק
לגביהם יחולו הכללים של העדה המוגדרים כקבוצים
מכל לעדה אשר עליה נמנה הצד או הצדדים במידה
וקיימים כללים כאלה.

סעיף 10 - בכפיפות להוראות סעיף אחד עשר לחוק זה, ובמקרים שבהם הצדדים בחביעה אינם מוסלמים, ונמנים על יותר מעדה דתית אחת, והם מסכימים להגיש את חביעותיהם בפני מועצת העדה הדתית שאליה נמנה אחד מהם, תהיה למועצה האמורה הסמכות לטפל בחביעה הנזכרת ולהכריע בה.

ההסכמה בכל מקרה תישלח בכתב לראש מועצת העדה שעליו הסכימו הצדדים ואם לא הסכימו הצדדים על הסדר זה, לבתי המשפט הממלכתיים הסמכות לטפל בחביעה ולהכריע בה בתנאי שיפעלו לפי העקרונות המצויינים בסעיף השמיני לחוק זה; השאלון הנזכר בסעיף השמיני יופנה לראשי מועצות העדות הדתיות הנוגעות בדבר, ואם לא היו מועצות כלשהם, יופנה השאלון לראשי העדות, ועל בית-המשפט לטפל בחביעה לאור חוק העדות האלה כפי שצויין בדו"חות ומונחה לפי כללי היושר והצדק בעת החלת החוק.

סעיף 11 - במקרים אשר בהם הצדדים בחביעה אינם מוסלמים ונמנים על יותר מעדה דתית אחת והענין שבמחלוקת הוא ענין נישואין, או נובע ישירות מנישואין, והיה באם עזב אחד הצדדים את העדה שרשויותיה הכנסייתיות הן שערכו לו את הנישואין, יחול חוק העדה שאליה משתייכת הרשות הכנסייתית שערכה את הנישואין ותהיה למועצת אותה עדה הסמכות לטפל בחביעה ולהכריע בה; במקרה ואין לאותה עדה מועצה, תהיה לבתי המשפט הממלכתיים אז סמכות לטפל בחביעה ולהכריע בה.

ואם הרשות הכנסייתית לשתי העדות היא שערכה את הנישואין, יחול אז חוק העדה שאליה משתייכת הרשות הכנסייתית שערכה את הנישואין לראשונה, ותהיה למועצת אותה עדה הסמכות לטפל בחביעה ולהכריע בה; במקרה ואין לאותה עדה מועצה, תהיה לבתי המשפט הממלכתיים סמכות לטפל בחביעה ולהכריע בה.

סעיף 12 - כאשר מועצת עדה דתית או בית משפט כלשהו מטפל בענין הנוגע לנכסים דלא ניידים, הנמצאים בעבר הירדן, אשר הושארו עפ"י צוואה או ללא צוואה, יש להחיל את חוק עבר הירדן אשר חל על המוסלמים באותו עניין, מבלי להתחשב בשום חוק או נוהג כלשהם של איזה עדה דתית לא מוסלמית.

סעיף 13 - מועצות העדות הדתיות יישמו את העקרונות הקיימים כעת, בתנאי שתתחשבה בכל תיקון או שינוי העלול לחול בעתיד ועליהן לגבות את האגרות המפורטות בחוספת השנייה המצורפת לחוק זה.

סעיף 14 - פסקי דין הניתנים באופן עקרוני ע"י מועצות העדות הדתיות שנוסדו בהתאם להוראות חוק זה יוצאו לפועל באמצעות משרד ההוצאה לפועל באותו אופן שלפיו מוצאים לפועל פסקי הדין הניתנים ע"י בתי המשפט הממלכתיים.

סעיף 15 - פסק דין הניתן ע"י מועצת העדה הדתית שנוסדה בהתאם לחוק זה, ניתן לערער בפני כל בית דין לעירעורים שהורכב כחוק עבור מועצת העדה הדתית האמורה, ושנוסד מחוץ לעבר הירדן בעת קבלת חוק זה תוקף.

סעיף 16 - אם התגלעו חילוקי דעות על חלוקת סמכויות בין מועצת עדה דתית, לבין בית משפט ממלכתי, או בין מועצת עדה דתית לבין בית דין שרעי, או בין שתי מועצות עדתיות, רשאים הצדדים להגיש בקשה לשר המשפטים שלפיה מבקשים ממנו למנות בית דין על מנת להכריע בחילוקי דעות אלו, ואין נפקא מינה אם זה היה קבלת התביעה או דחייתה; שר המשפטים ירכיב, בעת קבלתו את הבקשה, בית דין מיוחד לשם קביעת הסמכות :-

א - משני שופטים של בית המשפט הממלכתי לעירעורים, ומראש מועצת העדה הדתית הנוגע בדבר, באם התגלעו חילוקי הדעות בין מועצת עדה דתית לבין בית משפט ממלכתי.

ב - מבכיר השופטים ומאחד משופטי בית המשפט לעירעורים ומראש מועצת העדה הדתית הנוגע בדבר, באם התגלעו חילוקי דעות בין בית הדין השרעי לבין מועצת העדה הדתית.

ג - מאחד שופטי בית המשפט לעירעורים ומראשי שתי המועצות הדתיות הנוגעים בדבר באם התגלעו חילוקי הדעות בין שתי מועצות דתיות.

בכל המקרים האמורים ימנה שר המשפטים מהנזכרים לעיל יושב ראש לבית הדין, ויהיה על הגוף שהגיש את הבקשה באופן האמור, להמציא לבית הדין, או למועצה שחלק על סמכותה, את ההוכחה למה שהזכיר בבקשתו; על בית המשפט או המועצה שהגישו את הבקשה לדחות את כל ההליכים עד שיכריע בית הדין בענין.

סעיף 17 - חוק אצילת סמכויות למועצות העדות הדתיות הלא מוסלמיות משנת 1933, וחוק הפרוצדורה המשפטית למועצות העדות הדתיות משנת 1934 בטלים.

27 די אלקעדה שנת 1356 להיג'רה

29 לינואר שנת 1938 לספירה

(ענדאללה)

ראש השרים
איברהים

התוספת הראשונה

- 1 - עדת הרומים הארתודוקסים
- 2 - עדת הרומים הקאתולים
- 3 - עדת הארמנים
- 4 - עדת הלאטינים
- 5⁽¹⁾ - העדה האונגליונית הבישופית הערבית

התוספת השנייה

רשימת האגרות אשר נגבות ע"י מועצות העדות הדתיות

פילם דינר

50

- 1 - בעת הגשת בקשה, יפוי כח או מסמך מאיזה סוג שהוא הנוגע להליכים בפני אחד המועצות העדתיות הדתיות
 - 2 - בעת הגשת חביעה או הליכים אחרים:
 - א - אגרה יחסית בשיעור של 2 אחוזים מערך החביעה בחנאי שלא תפחת מ-300 פילם.
- (1) השם של עדה זו ניתן בהתאם לצו המלכותי שפורסם בעיתון הרשמי מספר 927 מיום 16.11.1947.
- הערה: המונח לירה פלשתינאית או מיל פלשתינאי שונה בכל מקום שאוזכר בחקיקה, חוק, תקנות, צו, מודעה, הוראות או תוספת כלשהם וכו'.. בקובץ החוקים והתקנות האלה למונח דינר ירדני או פילם ירדני בהתאם לחוק המטבע הירדני מספר (25) משנת 1949 שפורסם בע.ר. מס' 487 מיום 1.7.1949.

ב - כאשר נבצר מלהעריך את ערך
התביעה או כאשר האובייקט
נשוא התביעה אינו ניתן
להערכה כספית יגבה אגרה
נעה בין שלוש מאות פילם
עד לדינר ירדני אחד כפי
שתיקבע מועצת העדה הדתית
לחשיבות התביעה.

3 - בעת עריכת העזבונו וחלוקתם בין
היורשים וקביעת חלקיהם יגבה 2
אחוזים מערך העזבון.

4 - עבור כל עותק של פסק דין המועתק
מספר הרישום יגבה :-

א - עבור פסקי דין פרט לאלה
הנזכרים להלן 300

ב - עבור פסקי דין ותעודות
הנוגעים לנכונות האימוץ 1

ג - עבור פסקי דין הנוגעים
לחוקיות הילדים. 1

ד - עבור פסקי דין הנוגעים
לחוקיות הנישואין או לאי
חוקיותם 2

ה - עבור פסקי דין הנוגעים
לגירושין 4

5 - עבור עותק מהליכים כלשהם או
העתקה מספר הרישום או אישור
עותקים אלה. 200

- 6 - עבור הודעות הזמנה, ניירות
חביעה, פסקי דין או מסמך
אחר כלשהוא הרוצים למסרו
לאחד הצדדים וכן הודעות הזמנה
עדים. 150
- 7 - ישולמו דמי תיווך למחווך
בשיעור של מחצית האתוז מערך
הנכסים הנמכרים על ידו.
- 8 - עבור דו"חות טכנאים ודו"חות
מומחים, רואי חשבון ובוררים. 250
- 9 - עבור תעודות אירוסיין, לידה
וטבילה לנצרות או אישורן,
וכן תעודות לאי התנגדות
לנישואין או כל תעודה מסוג
זה. 250
- 10 - בעת רישום שטר יפוי כח או
שטר ערבות. 250
- 11 - כאשר מכירה המועצה העדתית
הדתית, להנחת דעתה, באי
יכולת המבקש מלשלם את האגרות
מראש, רשאית היא לדחותן
או לפטור אותו מהן כולן
או מקצתן.

חוק אירגון העדות הדתיות (1)

חוק הבא להסדיר את אירגון העדות הדתיות

מ ב ו א

היות וסעיף 23 מפקודת חוקת היסוד של פלשתינה משנת 1922, החיר לכל עדה דתית מוכרת ע"י הממשלה, ליהנות מעצמאות בכל הנוגע לניהול ענייניה הפנימיים, בתנאים שהתחשב בהוראות כל חוק, צו או פקודה היוצאים מאת הנציב העליון.

חוקק הנציב העליון לאחר היוועצות עם המועצה המייעצת את הבא :-

שם החוק

סעיף 1 - חוק זה ייקרא חוק אירגון העדות הדתיות.

הסמכות להוציא תקנות לאירגון העדה

סעיף 2⁽²⁾ 1 - הגישה עדה דתית כלשהיא בפלשתינה בקשה בהתאם לחוק זה, רשאי הנציב העליון במועצה המבצעת, בהסמכת השר, להוציא תקנות הבא לארגנה בעדה עדתית ולהכיר בה בתור כזה מטעם ממשלת פלשתינה.

(1) חוק זה פורסם בחלק מספר 126 מקובץ החוקים הפלשתינאיים אשר חוקן בחוק מספר (1) משנת 1937; להלן מתפרסם לפי הנוסח הסופי המחוקק.
הערה: חוק זה הוא מהחוקים הפלשתינאיים אשר עודם בחוקף בגדה המערבית של הממלכה בלבד.

(2) השר הנוגע בדבר יקבל את כל הסמכויות אשר היו לנציב העליון כפי שאוזכרו בחוק זה ובכל חוק או תקנות פלשתינאיים אחרים; הסמכויות שהיו לנציב העליון במועצה המבצעת ובמועצה המייעצת יועברו לראש השרים לפי החלטה ממועצת השרים בהתאם לצו המלכותי שפורסם בע.ר. מס' 1032 מיום 16.8.1950; עפ"י הוראות הקונסטוטוציה הירדנית תהיה מועצת השרים בעלת הסמכות בעניינים אשר הואצלה לשר מסויים.

2 - לכל עדה יוחקן תקנון מיוחד שיחאים לתנאיה המיוחדים ולדרך אירגונה.

3 - תקנון כזה יכול כללים בדבר הרכבת מועצות או ועדות דתיות ותרבותיות לעדה, להק תחייבה הסמכות לרכוש ולהחזיק נכסים דניידי ודלא ניידי על כל סוגיהם, וכן לערוך חוזים ולקבל הלואות ולחתום על שיקים ולהיות צד משפטי בחביעות בתנאי שלא תתחייבה המועצות והוועדות הדתיות בהלואות אשר תקבלנה באופן כזה, אלא בהסכמת הנציב העליון; התחייבות המועצות או הוועדות תהיה בכפיפות לתנאים ולשיעורים שיאשרו ע"י הנציב העליון בלבד. חוק זה אינו פוטר מהתחייבות שום חבר מחברי המועצות או הוועדות בנוגע להלואה כלשהיא שנתקבלה ללא רשות.

4 - תקנון זה יקנה למועצות או לוועדות הנזכרות סמכות להטיל מסים או אגרות על בני העדה למטרות עדתיות וייגבו כפי שגובים מסים ואגרות של העירייה.

תקנון היוצא בהתאם לחוק זה יבוא במקום התקנות העותומניים

סעיף 3 - כל תקנון היוצא בהתאם לחוק זה עלול להכיל הוראה המבטלת כל פקודה או תקנות עותומניים הנוגעות לעניינים הנזכרים בחוק זה.

חוק החלפת העדה הדתית (1)
חוק המתייב הודעה על החלפת
העדה הדתית
(16 לדצמבר שנת 1927)

מ ב ו א

היות ומן הרצוי לחוקק ענין החלפת
העדה הדתית על מנת לקבוע את הרשות
המוסמכת בענייני אישות למי שמחליף
את עדתו, חקק הנציב העליון, לאחר
היוועצות עם המועצה המייעצת את
הבא :-

שם החוק

סעיף 1 - חוק זה ייקרא חוק החלפת העדה הדתית.

ההליכים הנונקטים בעת החלפת העדה

סעיף 2⁽²⁾ 1 - חייב המחליף את עדתו הדתית והרוצה שלהחלפת
כזו יהיה תוקף חוקי, לקבל תעודה מראש
העדה שאליה הצטרף, או מאת האדם שמונה או
שהוכר כראש מקומי לענף של אותה עדה דתית,
באיזור שבו הוא גר, בה יצויין כי הוא נתקבל
לאותה עדה; יש להודיע למושל המחוז שבו
הוא מתגורר על הענין.

(1) חוק זה פורסם בחלק מספר 127 מקבוצת החוקים הפלשתינאיים.
הערה: חוק זה הוא מהחוקים הפלשתינאיים שעודם בתוקף
בממלכה בלבד.

(2) המונה (מושל המחוז) שנוזכר בסעיף זה ובכל מקום אחר
בחוק זה או בכל חוק או תקנות פלשתינאיים אחרים
שפורסמו בקובץ זה יוחלף במלה (המונה על המחוז)
וזאת עפ"י הצו המלכותי העליון שפורסם בעיתון הרשמי
מספר 992 מיום 16.8.49.

2 - כשמשתכנע מושל המחוז בזכות המבקש, וכשהוא מראה את התעודה הנזכרת בפסקה (1) מסעיף זה, ירשום את דבר החלפת עדתו וימסור לו תעודה ברישום.

3 - מושל המחוז ישלח עותק מתעודת הרישום לראש העדה שאליה הצטרף המבקש, ועותק אחר לראש העדה שעליה נמנה המבקש קודם לכן.

החלת החוק

סעיף 3⁽¹⁾ - חוק זה ייחשב כבר תוקף ביום 16 לחודש דצמבר שנת 1927, ותחולנה אותן התוצאות מכל הבחינות כאילו נכנס לתוקף בפועל בתאריך האמור.

הגבלות המוטלות על אנשים למטה מגיל 18 בעת החלפת עדתם

סעיף 3 - 1 - אם החליף אדם למטה מגיל שמונה עשר את עדתו הדתית, לא יהיה להחלפת חוקף חוקי אלא אם הסכימו הוריו או הממונה עליו והודיע הדבר למושל המחוז.

2 - באם התעורר חשד בענין גיל המבקש יקבע גילו מושל המחוז אשר בתחומו מתגורר המבקש, לאחר היוועצות עם המועצה הדתית המקומית של העדה אשר ממנה רוצה המבקש להיפרד.

אינן להחלפת העדה הדתית השפעה על ההתחייבות הקודמות

סעיף 4 - 1 - אינן להחלפת העדה הרשומה עדין, בהתאם לחוק זה, השפעה על שום התחייבות החלה על האדם שהחליף את עדתו מלפני רישום השינוי ע"י מושל המחוז.

2 - למרות שהחליף אדם את עדתו הדתית, ימשיך בית המשפט שהיה בעל הסמכות לפני אותו שינוי, להפעיל את סמכויותיו בענייני נישואין וגירושים ודמי מזונות, מלבד אם הצטרפו שני בני הזוג לעדה דתית אחרת.

(1) סעיף זה תוקן בהתאם לחוק הפלשתינאי מס' 15 משנת 1947.

חוק רישום הנישואין והגירושין (1)
חוק המחייב קביעת הוראות לשם רישום
הנישואין והגירושין
(23 לספטמבר שנת 1919)

שם החוק

סעיף 1 - חוק זה ייקרא חוק רישום הנישואין והגירושין.

פירוש מונח

סעיף 2 - למונח הבא הנזכר בחוק זה יהיה הפירוש דלהלן
מלבד אם עניין הכתוב חייב פירוש אחר :-

המונח "רשות הרישום" פירושו, בכל הנוגע לחודשי
נישואין אזרחיים, הפקיד המקיים את טכסי
הנישואין, ובנוגע לנישואי המוסלמים
"המורה לנישואין", ובנוגע לנישואי הנוצרים
הכומר או הנזיר, ובנוגע לנישואי היהודים
הרב, ובנוגע לנישואי הדרוזים שייך השבט.

רישום הנישואין

סעיף 3 - רשות הרישום חייבת לרשום כל נישואין בעת
עריכתם, וזאת על ידי רישום הפרטים הבאים
בארבעה עותקים, והחתום בחתימה ובחותמת שלה.

א - שם הבעל והאשה, גילם, מקצועם, שם העדה
שאליה נמנים ומקום מגוריהם.

ב - שמות הוריהם, מקצועם ומקום מגוריהם.

(1) חוק זה פורסם בחלק 88 מקבוצת החוקים והתקנות הפלשתינאיים.
הערה: חוק זה הוא מהחוקים הפלשתינאיים אשר עודם
בתוקף בגדה המערבית בלבד.

ג - שמות העדים ומקצועם.

ד - תאריך ומקום עריכת הנישואין.

כיצד לנהוג בעותקי תעודת רישום הנישואין

סעיף 4 - על רשות הרישום לנהוג בארבעה העותקים של תעודת רישום הנישואין כדלהלן :-

א - לשמור עותק ממנה בספר הרישום.

ב (1) לשלוח עותק ממנה למשרד מושל המחוז בסוף כל חודש.

ג (2) למסור עותק לבעל ועותק לאשה בעת חילום אגרה של מאה פילס.

רישום גירושין

סעיף 5 - הפרוצדורה שנקבעה בסעיפים (3) ו-(4) תונהג לגבי רישום הגירושין אך בלעדי הפרטים שצויינו בפסקה (ב) לסעיף (3).

הזכות לקבל עותק מתעודת הרישום

סעיף 6 - כל אדם רשאי לקבל עותק מתעודת רישום נישואין או גירושין, באמצעות בקשה שחוגש למשרד מושל המחוז, ובעת חילום אגרה של חמישים פילס.

-
- (1) המונח "מושל המחוז" בסעיף זה ובכל מקום שנזכר בחוק זה ובחוק או בתקנות כלשהם שבקובץ זה יוחלף במלה "הממונה על המחוז" וזאת בהתאם לצו המלכותי שפורסם בעיתון הרשמי מספר (992) מיום 16.8.1949.
- (2) המלה "מיל" בחוק זה תוחלף במלה "פילס" וזאת בהתאם לחוק המטבע הירדני מספר (35) משנת 1949 שפורסם בעיתון הרשמי מספר (987) מיום 1.7.1949.

עונשין

סעיף 7 - הונעת מלרשום את נישואיו או את גירושיו ייחשב
כעובר עבירה ויחיה אפו' לעונש הקבוע בחוקם
לסעיף (99) לחוק הפלילי העונותני.

חוק היתומים (1)

אנו אלחוסיין הראשון מלך הממלכה
הירדנית ההאשמית.
בהתאם לסעיף (31) של החוקה,
ועפ"י החלטת הסינאט והפרלמנט,
מאשרים את החוק דלקמן ומצווים
בהוצאתו ובהוספתו לחוק הממלכה.

חוק היתומים

חוק מספר (69) משנת 1953

סעיף 1 - חוק זה ייקרא (חוק היתומים משנת 1953) וייכנס
לחוקפו כעבור חודש מיום פירסומו בעיתון הרשמי.

סעיף 2 - יהיו למונחים ולמלים הבאים, הנזכרים בחוק זה,
את הפירושים שיועדו להם להלן, מלבד אם הכתוב
חייב פירוש אחר :-

המילה "בית דין" - פירושה בית הדין השרעי,

והמילה "הקאדי" - פירושה קאדי אלשרעי.

המונח "מקום הנפטר" - פירושו הבית שבו התגורר
כרגיל לפני מותו, או מקום עיסקו, מסתרו או
חקלאותו.

המונח "עזבונו דנייד" - פירושו כל אשר הוריש
הנפטר פרט לבניינים ולקרקות.

(1) חוק דזה פורסם בעיתון הרשמי מספר 1154 מיום 16.8.1953.

סעיף 3 - אם נפטר אחד המוסלמים בממלכה, והתקיימו אחד התנאים לשם שיחרור העזבון המפורט בסעיף הבא, ישחרר בית המשפט, שבתחום שיפוטו התגורר הנפטר כרגיל, את עזבונו דניידי; כמו כן ישוחרר העזבון, אם נפטר אחד המוסלמים הירדניים מחוץ לממלכה הירדנית ההאשמית, והיה לו עזבון דניידי בתחומה. אם נמצא איזה דבר מהעזבון במקום אחר, רשאי בית המשפט המוסמך להרשות לבית המשפט האחר לנקוט בהליכים על מנת לשים יד על העזבון, בתנאי שכל התיק ירוכז בבית המשפט שבתחומן התגורר הנפטר.

סעיף 4 - המסיבות המחייבות את שיחרור העזבון הן: -

1 - קיום יורש שלא השלים גיל שמונה עשר או שהינו בלתי כשיר.

2 - אי גילוי יורש לנפטר.

3 - העדרות אחד היורשים מבלי להשאיר מיופה כח.

4 - בקשת אחד היורשים הבוגרים לשיחרור העזבון.

סעיף 5 - בעת נקיטת הליכים כדי לשים יד על עזבון ולשחררו, רשאי בית המשפט לאחר את המיבנים ואת הקרקעות השייכים לנפטר, לספור אותם ולעמוד על הכנסותיהם ויבוליהם. הכנסות ויבולים אלה נחשבים כנכסים דניידי, והוא רשאי לשים יד על כל המסמכים, הרישומים, הפנקסים והגלירות הנוגעים לעזבון דניידי או דלא נייד.

סעיף 6 - הקאדי רשאי לשים יד על העזבון בעצמו או באמצעות אחד מפקידי בית הדין במקרים ובאופן שיפורטו בתקנות מיוחדות שיוחקנות למטרה זו.

סעיף 7 - על פקידי משרד הבריאות, אנשי המשטרה, מורשי חוזי הנישואין והמוכתרים להודיע לבית הדין מיד, על כל מקרה פטירה המגיע לידיעתם ואשר עליו חלים הוראות חוק זה.

סעיף 8 - בעת נקיטת הליכים כדי לשים יד על עזבונו חייב כל בעל זכות בו, לפנות לבית הדין על מנת להוכיח את חביעתו בפניו, בהתאם לחוקים ולתקנות שבחוקף, פרט לזכות הנובעת מעסקה מסחרית שבה תוגש התביעה בפני בית משפט ממלכתי מוקדם.

סעיף 9 - כלכלת הקטינים יהיו מכספיהם המופקדים בקופה הקיימת על מנת להבטיח את צרכיהם ההכרחיים, בהתחשב בערך נכסיהם ובהכנסותיהם; מועצת היתומים תחווה דעתה לפני קביעת הסכום, שיכלול את הוצאות הינוכס ונישואיהם, במידה ונראה שהדבר הוא לטובתם.

סעיף 10 - אם השלים יתום את גיל השמונה עשר, והוכחה בגרותו בפני בית משפט, יימסרו לו כספיו מקופת היתומים במזומן, או באמצעות שטר חליפין משוך על אחד החייבים לקופת היתומים.

סעיף 11 - בכל נפה ומחוז שיבחר בו הקאדי, תוקם מועצת יתומים מורכבת מהקאדי כיושב ראש, ממנהל היתומים ומחשב האוצר המוסלמי - באם נמצא - כחברים, אחרת יצורף אחד מפקידי האוצר המוסלמים למועצה; כמו כן יבחר הקאדי בשני חברים נוספים ויאשר ההרכב על ידי ראש הקאדים.

סעיף 12 - מועצת היתומים תפקח על מתן הלואה מכספי היתומים, כלכלת הקטינים, שיפוץ נכסיהם דלא ניידים והתחשבות עם הממונים.

סעיף 13 - בית הדין יערוך התחשבות עם הממונים, ויפטר אותם בהתאם להוראות החוק השרעיים; פנקסי הממונים ישלחו - לפי דרישה - למועצת היתומים לשם בדיקתם והגשת דו"ח עליהם; בית הדין ומועצת היתומים רשאים להעניין במומחה או במומחים בעניינים חשבונאיים ואחרים לשם בדיקת ובחינת כל חשבון או ענין שיש לו נגיעה בנושא זה.

סעיף 14 - לאחר השלמת פעולות הבדיקה, יאשר בית הדין את נכונות חשבונות אלה, אם נראה לו שהם נכונים; ולאחר אישור בית הדין אסור לבטלם אלא מכת סיבה שרעית או חוקית.

סעיף 15 - מועצת השרים רשאית באישור המלך להחקיף תקנות לשם הסדרת העניינים הבאים :-

1 - מכירת העזבון וחלוקתו בין הזכאים, בין שהם יורשים ובין שהם בעלי חוב או אחרים, וכן שמירת החלק של הקטינים ומסירת תלקם של הבוגרים.

2 - שמירת כספי העזבון בבנק, שייקבע ע"י מועצת היתומים, או בקופת האוצר או בקופת היתומים.

3 - הדרך שיש לנהוג בה כדי להבטיח את האינטרס של היתומים, ע"י הגדלת נכסיהם באמצעות מתן הלוואות ושאר צרכים, וכן גבייתן וחלוקת ריבונותיהן.

4 - תקנות אחרות כלשהן לשם ביצוע הוראות חוק זה.

סעיף 16 - תקנות היתומים העותומניים שיצאו ביום 4 לחודש רביע אואל שנת 1324 להיג'רה עם כל תוספותיו ותקנותיו בטלות; כמו כן בטלות כל החקיקות הירדניות והפלשתינאיות שהוראותיהן סותרות הוראות חוק זה או תקנות כלשהן שיותקנו על פיו.

טעיף 17 - ראש השרים וראש הקאדים אחראים לביצוע הוראות
חוק זה.

3.8.1953

(אל חוסיין בן סלאל)

ראש השרים
פאוזי אלמולקי

ממלא מקום ראש הקאדים
חוסיין פכרי אלחאלידי

תקנות העזבונות ונכסי היתומים (1)

מועצה העצר,
בהתאם לסעיף (15) לחוק היתומים
מספר (69) משנת 1953.
ועפ"י החלטת מועצה השרים מיום
15.6.1955, מחליטה, במקום הוד
מלכותו המלך המרום, לאשר את
התקנות הבאות ומצווה בהוצאתן
והוספתן לתקנות הממלכה:

תקנות העזבונות ונכסי היתומים
תקנות מספר (1) משנת 1955
הוצאות בהתאם לסעיף (15) לחוק היתומים
מספר (69) משנת 1953

תקנה 1 - תקנות אלו תיקראנה (תקנות העזבונות ונכסי
היתומים מספר (1) משנת 1955) ותיכנסנה לתוקף
ביום פירסומן בעיתון הרשמי.

תקנה 2 - אם נודע לבית הדין, באמצעות אחד הפקידים
הנזכרים בסעיף (7) לחוק היתומים, או בכל דרך
אחרת, כי קיימות אחת הסיבות שצויינו בסעיף (4)
לחוק האמור, יתחיל לשים יד על העזבון באופן
שנזכר בתקנות הבאות:-

תקנה 3 - אם אדם שאינו הקאדי שם ידו על העזבון, חייב
בית הדין להוציא צו בכתב בו ימונה הפקיד או
הפקידים אשר מסמכותם לשים יד על העזבון, ויימסר
לאדם שהוסמך לשים ידו על העזבון צו בכתב חתום

(1) תקנות אלו פורסמו בעיתון הרשמי מספר 1233 מיום
2.7.1955.

בחזמת בית הדין לפיו זכאי לפנות למפקדי המשטרה על מנת לאפשר לו לקיים את תפקידו בנוגע לשימח יד על העזבון והחזקה, וחייב כל מי שיובא בפניו צו בכתב זה להגיש כל עזרה לאדם המוסמך כדי לבצע את תפקידיו; הנמנע מהגשת עזרה יהיה צפוי לעונש שצויין בחוק הפלילי, ואין לו זכות להשתמש בכח במקרה של התנגדות, אלא על פי היתר מבית המשפט.

תקנה 4 - במקרה ונודע על מציאת עזבון במקום שאינו מקום הנפטר, ולא נמסר לאדם המוסמך ששם ידו על העזבון, רשאי היורש או הצד הנוגע בדבר להגיש תביעה ולבקש עיקול ולנקוט באמצעים חוקיים כדי להבטיח את זכותו, ואין לבית המשפט, במקרה זה, הזכות לשים ידו על העזבון אלא אם נוכח לדעת שאותם נכסים שייכים לנפטר.

תקנה 5 - אם נכסי העזבון היו במקום הנפטר, על בית המשפט לקיים את תפקידו על ידי שימת יד או שיחרור, מבלי לשים לב להתנגדות אדם כלשהוא, בבקשו הפרדת חלק מהנכסים, אלא אם המציא ההוא פסק דין מבית משפט מוסמך ביחס לאותם נכסים, או שהגיש הצהרה מאת הנפטר בפני בית דין שרעי או בפני הנוטריון הציבורי שלפיה מודה הנפטר שהנכסים ההם אינם שייכים לו; דבר זה אינו מונע מהמתנגד מלהגיש תביעה ביחס לבעלותו על אותם נכסים או מקצתם, ובית המשפט רשאי לקבוע למתנגד מועד סביר על מנת להגיש בתוכו את התביעה ואם פג המועד ולא נשלחה הודעה על הגשת התביעה רשאי בית המשפט להמשיך בביצוע הליכי העזבון כאילו לא הייתה התנגדות. הגשת התביעה להפסקת ההליכים ביחס לנכסים שהיתה עליהם התנגדות ואשר טוענים בעלות עליהם בלבד אינה מונעת את היסול שארית העזבות.

תקנה 6 - בית המשפט רשאי להרשות בכתב לממונה על העזבון להשתמש בכח במידה ומישהוא מגלה התנגדות להליכי שימת היד על העזבון.

תקנה 7 - הממונה על העזבון יחל מיד בהליכי שימת היד עד שישלים את תפקידו, ובאם לא עלה בידו להשלים את המלאכה בקלות, יוחתמו המקומות והארונות השייכים לעזבון בשעווה אדומה, בנוכחות המוכתאר או שני עדים שאינן להם נגיעה לעזבון וכן בנוכחות אחד ממפקדי המשטרה כל עוד שהדבר אפשרי, לאחר מכן ייפתחו המקומות השייכים לעזבון במועד שייקבע ע"י הממונה על העזבון, ובנוכחות הנזכרים לעיל, וימשיך בהליכי שימת היד על העזבון באופן האמור.

תקנה 8 - על בית המשפט או על הממונה על העזבון להודיע בכתב ליורשים ולנוגעים בדבר על המועד שנקבע לשימת היד על העזבון, כל עוד שהדבר אפשרי, העדרות אחד כלשהוא אינו מונע מפעולות המתמשכות לשימת היד על העזבון.

תקנה 9 - לאחר שהוחל בשימת היד על העזבון, על בית המשפט להודיע על כך, באמצעים האפשריים, ולקבוע תקופה מסוימת לזכאים ולנוגעים בעזבון לסדר אליו בהתאם לפיסקה האחרונה של תקנה (5) מתקנות אלו.

תקנה 10 - קודם כל יושם יד על המזומנים, התכשיטים, הדברים היקרים והמסמכים הנוגעים לעזבון, ולאחר מכן יושם יד על שארית העזבון.

תקנה 11 - אם שימת היד היתה על נכסים שאפשר להעבירם ולשמרם במשרד היתומים, חייב הממונה להעבירם ולהפקידם במקום המיועד לשמירת פקדונות, ואם היו אחרת יחתים במקומם או יעבירם למקום מתאים או ימסור אותם לנוטריון ציבורי או יפקיד עליהם שומר, ואם נחבקש הנוטריון למסור את העזבון במועד מסויים ונמנע מלעשות כך, רשאי בית המשפט, עפ"י תביעת הממונה או מנהל העזבון, לצוות עליו לשלם את ערך הנכסים שנחלקקלו ולמסור את הנכסים

הקיימים, וזה אינו מונע ממסירתו לרשויות המוסמכות
על מנת לטפל בהענשתו במידה והתרשל בשמירת
הפקדון או פעל לאובדנו.

תקנה 12 - מיסמכי העזבון יירשמו בגליונות מיוחדים, ולפי
מספרים רציים, וייחתמו בחותמת בית המשפט וחתימת
הממונה על העזבון, בתחתית כל מסמך או דף משומש
של הספרים השייכים לעזבון; מסמכים אלה יישארו
בבית המשפט עד לפקיעת המטרה שלשמה נשמרו, ורואים
אותם כחלק מנכסי העזבון אם נגעו לחובות או
לנכסים דניידי, ובמידה ונגעו לנכסים דלא ניידי
והיו רשומים במשרדים הממשלתיים, רשאי בית המשפט
למסרם לממונים וליורשים לאחר קבלת דו"חות
מפורטים עליהם.

תקנה 13 - ערך נכסי העזבון ייאמד ע"י מומחים שיבחר בהם
הממונה על העזבון, בהטמכת היורשים והנוגעים
בדבר, ואם נבצר ממנו הדבר מאיזו סיבה שהיא,
יבחר הממונה בעצמו אנשים מהימנים שאין להם
אינטרס בענין.

תקנה 14 - לאחר שהוחל לשים יד על העזבון ולפני השלמת
ההליכים, זכאי כל יורש בוגר לבטל את בקשתו
לשימת היד, ואז רשאי בית המשפט לצוות על הפסקת
ההליכים בתנאי שהמבקש ישא בהוצאות שנתחייבו
בהן משיחרור העזבון, עד לאזתו שלב; צו כזה
יינתן באם חזר יורש נעדר כלשהוא, לפני השלמת
ההליכים, וזאת בתנאי שאין סיבה אחרת להשלמת
השיחרור.

תקנה 15 - נכסי עזבון המתבלים במהרה או שיש חשש שייזוקו,
ובמידה שאין ערכם מצדיק הוצאות לשמירתם,
רשאי הקאדי לצוות על מכירתם מיד.

תקנה 16 - צרכי הקטינים או היורשים האחרים כגון חפצי
בית וצרכי מזון, יישארו בהחזקתם או ימסרו
להם כפי שיחליט הקאדי לאחר הערכת מחירם,

וינוכה מחשבון חלקיהם בירושה, וזאת לאחר קבלת הערכות הדרושה לשם הבטחת החזרתם, או החזרת ערכם, במידה ומתברר שחובות בשווי העזבון או זכויות כלשהם רובצות על העזבון.

תקנה 17 - אם נאמד ערך העזבון העומד למכירה חמש מאות דינר ויותר, יפורסם על כך באולם בית המשפט ובלוח המודעות הכללי ובאחד העיתונים הנפוצים; וכך יודיעו על כך ליורשים; ואם היה ערך העזבון פחות מזה, יפורסם על כך באמצעים המקומיים המספיקים; יש לשים לב באם נמצאים בעזבון דברים יקרים כגון מכשירים ומכונות חייבים לפרסם עליהם גם באחד העיתונים; המודעה תפרסם אחת מקום המכירה הפומבית ומועדה, את היום, והשעה וסוגי החפצים המוצעים למכירה ככל שהדבר אפשרי.

תקנה 18 - המכירה תהיה בדרך פומבית, מלבד אם ביקשו היורשים אחרת, ונוכח בית המשפט שלא ייגרם נזק לקטינים כתוצאה מאי מכירת העזבון בפומבי, המכירה בפומבי של החפצים הנחפסים תהיה בשוק הקרוב ביותר למקום שבו היו מונחים, ורשאי בית המשפט לבחור מקום אחר למכירה, בהתאם לטיב אותם חפצים ויחולו הוראות חוק ההוצאה לפועל בכל שלבי המכירה הפומבית עד שתושלם מכירת העזבון וגביית תמורתו.

תקנה 19 - באם היה לנפטר נכסים דניידי בנפת אחרת, יתקשר בית המשפט ששם ידו על העזבון עם בית המשפט האחר, על מנת שגם הוא ישם ידו וימכור את אשר נמצא מהעזבון בתחומו וישלח את התמורה ביחד עם הפרטיכל ועם המסמכים הנוגעים לו לבית המשפט העיקרי, בכדי שיחלק תמורה זו בין הזכאים לה כדין.

תקנה 20 - היורשים והנוגעים בדבר רשאים להשתתף במכירה הפומבית בתנאי שישלמו תמורת החפצים הקנויים מיד.

תקנה 21 - אסור לפקיד הממשלה לקנות דבר כלשהוא מנכסי העזבון, בין באופן ישיר ובין באופן בלתי ישיר, וכל פקיד העובר על הוראה זו יובא בפני בית דין משמעתי, בהתאם לתקנות הפקידים, מלבד אם היה אחד היורשים הישירים לאותו עזבון.

תקנה 22 - בית המשפט המוסמך לעזבונות רשאי למנות ועדה או יותר מהמומחים ומהמהימנים בכדי להעזר בה בענייני העזבון ובמכירתו, ורשאי הוא להסתמך על דו"ח הוועדה בכדי לחייב את העזבון בחובות המבוססים על רישומים או מסמכים מהימנים, ובמידה והשתכנע בית המשפט בנכונותם, ולא באה התנגדות מצד אחד היורשים או הונגעים בדבר, ובתנאי שאין זה בניגוד לסעיף (10) לחוק היתומים.

תקנה 23 - הממונה על העזבון יקבל את תמורת העזבון המכור או את המזומנים הכלולים בו, ואם עלה הסכום על מאה דינר, ישלמו מיד למנהל קרן היתומים ואם נבצר ממנו הדבר יפקידו על שם הקרן באותו בנק שבו מופקדים כספי קרן היתומים, או ישלמו לחשב האוצר תמורת קבלה רשמית עד שיופקד בבנק, ואם נבצר ממנו לעשות כן, יפקידו בכספת הקרן לאחר נקיטת צעדי זהירות ובטחון מספיקים, ומותר לו להפקיד את אבני החן ומטילי הזהב באחד הבנקים בשכר עפ"י החלטה ממועצת היתומים.

תקנה 24 - מנהל היתומים רשאי להחזיק לפקודתו בכספת, מזמן לזמן, סכום שלא יעלה על חמישים דינר, ואסור לו להחזיק יותר מזה אלא במקום מיוחדים, שיסכים עליהם ראש הקאדים, והשאר יופקד בקופת האוצר, באותם המקומות שאין בהם בנק ערבי המנהל חשבון של קרן היתומים.

תקנה 25 - אסור לעסוק עם בנק כלשהוא או להעביר כספי הקרן, כולם או מקצתם, מבנק אחד למשנהו אלא עפ"י החלטה מאת מועצת היתומים שתאושר ע"י ראש הקאדים.

תקנה 26 - על בית המשפט לפעול לשם סיום חיסול העזבון במהירות האפשרית ואסור שזה ייארך יותר מחודשיים, פרט למקרים מיוחדים, אם תראה מועצת היתומים, לאחר הצעת העזבון למכירה פומבית, כי המחיר שהוצע עבורו פוחת מהערך שנאמד באופן מופרז, רשאית לדחות את המכירה למועד מתאים אחר, בתנאי שהמכירה תבוצע תוך שנה מיום הדחיה לכל היותר.

תקנה 27 - לאחר ההכרעה בתביעות ובהתנגדויות המוגשות בקשר לעזבון, ולאחר השלמת חיסול העזבון, על הממונה על העזבון להתחיל בחלוקתו בין הזכאים, לאחר ניכוי האגרות וההוצאות ההכרחיות, והדבר יירשם בספר מיוחד תוך תקופה שלא תעלה על שבועיים בתנאי אם החובות ישתוו לעזבון ויעלו עליו, תחולק שארית העזבון על הזכאים באופן יחסי.

תקנה 28 - בית המשפט יאמוד בהסכמת מועצת היתומים את ההוצאות הדרושות וההכרחיות לשמירה ולתשלום למומחים בתנאי שיושם לב לחסכון הגמור ומותר להקציב לפקידים העובדים מחוץ לבית המשפט בשעות שאינן שעות העבודה הרשמיות, על מנת לשים יד על העזבון, מענק שיאושר א"י ראש הקאדים.

תקנה 29 - ליורשים הבוגרים ולבעלי החובות תשולמנה זכויותיהם בעזבון מיד, בהתאם לחלוקה, ואלו החלקים של הקטינים, הבלתי כשירים והנעדרים יישמרו בקרן היתומים, ומותר לשלם לממונה על הקטינים או לאפיטרופוסיהם את חלקיהם בעזבון בתנאי שלא יעלה החלק של כל אחד מהם על עשרים וחמישה דינר, ושאינן להם הכנסות אחרות; אם עברו הקטינים לשטח שיפוט בית משפט אחר, מותר להעביר את חלקיהם שבקרן לקופת בית המשפט שבתחום מגוריהם, וזאת עפ"י בקשת הממונה או האפיטרופוס, ואם לא נודע יורש לעזבון, יופקד ערכו בקרן היתומים עד שיתגלה זכאי לו.

תקנה 30 - 1 - אם נכללו בעזבוך עסק מסחרי, בית חרושת, חווה וכדומה, והיורשים ביקשו להמשיך לעבוד בעסק, והסכים הממונה לכך, רשאי בית המשפט לצוות להמשיך לעבוד באותו עסק, לאחר רישום תכולתו והערכת שווי, ולאחר קבלת חוות דעת מומחה שהדבר הוא לטובה.

2 - אם הוכח בפני הקאדי השרעי, עפ"י חוות דעת מומחים, ולפני מכירת העזבוך, כי במסירת חלקים מהעזבוך בעין לממונה או לאפיטרופוס על הקטיין, יש בכך טובה וחועלת רצויה לקטיין, רשאי הוא למסרם לאחר הערכת שוויים ולאחר מסירת חלקים בעין מאותו עזבוך ליורשים הבוגרים, במידה ומגיע להם כאלה, ובשני המקרים הנ"ל יש לקבל בשחונות מספיקים ביחס לחלקו של הקטיין ולקבל החלטה לכך ממועצת היתומים באישור ראש הקאדיים.

תקנה 31 - עד להקמת מוסד כספי להגדלת כספי היתומים, בדרכים ובאמצעים שיצויינו בתקנות נפרדות, יש להגדילם באמצעי הלואות שהם :-

1 - הלואות בערבות לפקידי הממשלה, העיריות, ההקדשים ופקידי מסילות הברזל אשר חלות עליהם תקנות הפקידים; על הערבות יחתמו שלושה פקידים וישלום לפקיד המלווה סכום שלא יעלה על שלוש פעמים ממסכרתו היסודית החודשית, או סכום מסכרתו ומסכרת ערביו, ומוחר לחדש אח ערבות הפקיד ולתת הלואה גם לערבים באותה דרך מקדן היתומים, אך אין להרשות חידוש הלואה לאותו פקיד לפני שסילק את הלואתו הראשונה.

2 - הלואות במשכנתא על ידי שיעבוד נכסים דלא נידי, בתנאי שיעבדו שיעבוד ראשון, מלבד אם המשכנתא הראשונה היתה לטובת קרן היתומים ואז אפשר לרשום משכנתא שנייה בתנאי שהנכס יהיה משועבד בשתי המשכנתאות בלא יותר מאומדן ערכו, ובכל מקרה ישולם למלווים סכום שאינו עולה על מחצית ערך הנכס, בתנאי שייבדק ויוערך ע"י מומחה בנוכחות נציג מועצת היתומים, ואסור למשכן נכס יותר מפעמיים.

הקאדיים, ואם נשארה יתרה לאחר מכן תועבר לקרן
מילואים, ואם הדיוח שיועד אינו מספיק לדרישות
יחולק עפ"י יחס שייקבע ע"י ראש הקאדיים.

תקנה 41 - א - אם לאחר שנעשה מעקב אחרי חייבי הלואות,
ומוצו כל האפשרויות החוקיות, ואין אפשרות
לגבות את החובות, כולן או מקצתן מהם, יכוסו
מקרן המילואים וזאת עפ"י החלטת מועצת
היתומים ואישור ראש הקאדיים; דבר זה
אינו מונע מלעקוב אחרי החובות בעתיד
באם התהוותה אפשרות לגבותן באופן חוקי,
בחנאי שיש לערוך חקירה עם הפקיד או עם
הפקידים אשר גרמו לאותו מצב ולנקוט
בהליכים משמעותיים וחוקיים נגדם.

ב - במקרים שהוצע נכס דלא נידי בהוצאה לפועל
למכירה, כדי לפרוע חוב שהגיע זמן פרעונו
לקרן היתומים, ולא נמצא קונה, מותר לקנות
אותו נכס בשם הקרן ובסכום שלא יעלה על יתרת
החוב ביחד עם הריבית, האגרות וההוצאות,
וזאת לאחר קבלת החלטת מועצת היתומים
ואישור ראש הקאדיים לכך, ובכפופות לסעיף
(15) לחוק שיעבוד הנכסים דלא נידי כבטחון
לחוב.

תקנה 42 - אם עלתה קרן המילואים על מחצית ההון, מותר
לקנות בעודף או בחלק ממנו מניות בחברות
פיננסיות בעלות שם, וזאת עפ"י החלטת מועצת
היתומים ואישור ראש הקאדיים.

תקנה 43 - אם ביקש האפיטרופוס של הקטין או אדם אחר
לשפץ את הנכס, את המיבנים ואת החוות, יובא
הענין בפני מועצת היתומים בכדי לעמוד על סכום
ההוצאות הדרושות, ולאחר בדיקה מטעם מומחים,
יפורט כמה יחול על הקטנים וכמה יש להבטיח
לגבות מהשותפים בהוצאות השיפוץ, באופן יחסי
לחלקיהם בנכס, ואז יחליט על תשלום הכספים
הדרושים לכך.

תקנה 44 - כל שימוש בנכסי הקטינים ע"י הקמה, קניית נכס
דלא נייד עבד, מכירתו, שיעבודו או כל שימוש
אחר בנכסיהם דלא נייד, יהיה לפי היתר מאת הקאדי
אלשרעי, ולאחר מיצוי כל הנימוקים החוקיים.

תקנה 45 - 1 - ספרי החשבון ייערכו מטעם הממונים בשני
עותקים, אחד יישמר בבית המשפט והשני יימסר
לממונה לאחר אישור החשבון.

2 - על הקאדי להתחשבן עם הממונים בסוף כל שנה.

תקנה 46 - 1 - באם חשד בית המשפט בהתנהגות אחד האפיטרופוסים,
רשאי הוא לצוות בהשעייתו, ולהתיר למנהל
היתומים או לאדם אחר לפקח על ענייני היתומים
עד להגשת התביעה והוכחת המעילה או הזיכוי;
ואם יוצא חייב יצווה על פיטורו, אחרת יחזיר
לו את ענייני האפיטרופוסות לחוד או ביחד עם
אחר בהתאם לדין אלשרעי.

2 - על האפיטרופוסים להשכיר את הנכסים דלא
נייד ואת הקרקעות של הקטינים באמצעות
מיכרז פומבי, בכל מקרה שדמי השכירות עולה
על מאה דינר.

תקנה 47 - מנהל היתומים יתן ערבות כספית מקובלת בהתאם
לתקנות הכספיות הנהוגות לגבי ערבויות פקידים
מתחילים; יש לבדוק את אפשרויות הערבים או את
הנכס דלא נייד הממושכן בסוף כל שנת כספים
או בכל הקופה שרואים אותה לנכון.

תקנה 48 - תקנות העזבונות ונכסי היתומים מספר (1) משנת 1953,
שפורסמו בעיתון הרשמי מספר 1163 בטלוח.

20.6.1955

אחמד אלטראונה אבראהים האשם

עלי מסמאר

1.

שר הבריאות והעניינים הסוציאליים
ג'מיל אלתותונצ'י

שר ההאוצר
בשארה ג'ציב

ראש השרים ושר החוץ
סעיד אלמופתי

שר הפנים
הזאע אלמג'אל

שר ההגנה
פרחאן אשבילאת

שר החלקאות
עלי אלהינדאוי

שר המשפטים
עלי חסנא

שר החינוך וסגן שר
הכלכלה
סעיד עלא אלדין

שר העבודות הציבוריות
נערים עבדול האדי

שר המסחר הפיתוח
והבניה
טמעאן דאוד

שר הטלגראף, הדאר
והתעופה האזרחית
עזמי אלנשאשיבי

חוק סמכויות בתי הדין הממלכתיים והדתיים
חוק המחייב קביעת סמכויות בתי הדין הממלכתיים
והדתיים, באופן יותר מושלם ומספק, ביחס
לענייני ההקדשים ולתביעות הכופר

שם החוק

סעיף 1 - חוק זה ייקרא חוק סמכויות בתי הדין הממלכתיים והדתיים.

הפיכת הקדשים בלתי מוסלמיים שהוקדשו בפני בתי דין שרעיים להקדשים למטרות צדקה

סעיף 2 - אם הוקדש הקדש בלתי מוסלמי בפני בית דין שרעי, לפני אישור פקודת חוקת פלשתינה משנת 1922, רשאים המקדיש או הממונה על ההקדש, במידה והמקדיש נפטר, או הממונים שנקבעו בשטר ההקדש או אשר מונו ע"י בית הדין השרעי, במידה והיה יותר מממונה אחד, ולפני קבלת חוק זה תוקף, להגיש בקשה לבית דין ממלכתי, חוץ שמונה עשר חודשים מהתאריך האמור, בה מבקשים להוציא צו בהפיכת אותו הקדש למטרת צדקה, בהתאם להוראות חוק ההקדשים המוסלמיים; לאחר מכן רשאי בית הדין להכריז על אותו נכס כהקדש למטרת צדקה, בהתאם להוראות החוק האמור, וכאילו הוקדש על פיו.

הסמכות לקיים ולנהל הקדש בלתי מוסלמי שהוקדש בפני בית דין שרעי

סעיף 3 - אם לא הוגשה בקשה כזו או סירב בית הדין הממלכתי לקבל את הבקשה אז -

(1) חוק זה פורסם בחלק מספר 18 של קובץ החוקים הפלשתינאיים הערה: חוק זה הוא מהחוקים הפלשתינאיים אשר עודם בתוקף בגדה המערבית של הממלכה בלבד.

א - כל תביעה או הליכים אחרים, אודות קיום אותו הקדש או נכונותו, יוגשו בפני בית דין ממלכתי, מלבד אם הסכימו כל הצדדים להביא את הענין שבמחלוקת בפני בית הדין השרעי, ורשאים הם באותה תביעה או הליכים להשיג בהסכמתם צו שיורה על הפסקת ההליכים בכל זמן שהוא בבית הדין הממלכתי, ולפני מתן פסק דין על ידו, על מנת להעביר את התביעה או ההליכים לבית הדין השרעי ולהגיש אותם מחדש בפני אותו בית דין.

ב - כל תביעה או הליכים אחרים הנוגעים לניהול הקדש כזה יובאו בפני בית הדין של העדה אשר אליה נמנה המקדיש; אם לא נמנה המקדיש לעדה דתית כלשהיא, או שאין בית דין לעדות, תובא התביעה ויונקט בהליכים בפני בית דין ממלכתי; על בית הדין האמור להגשים את עקרונות הצדק והיושר הכלליים.

העברת חילוקי דעות בדבר הסמכויות הנוגעות להקדש בפני בית דין מיוחד

סעיף 4 - אם התגלעו חילוקי דעות בין בית דין ממלכתי לבין בית דין דתי, באיזה ענין של הקדש, והייתה הסמכות להכריע בענין נתונה לבית הדין הדתי מלבד, יובא הענין בפני בית דין מיוחד שצויין בסעיף (55) של פקודת הוקת פלשתינה משנת 1922.

עיון בתביעות בעלות על נכסי דלא נידי, או השימוש בהם, בפני בתי דין ממלכתיים

סעיף 5 - בתי הדין הממלכתיים יכריעו בכל תביעה או הליכים הנוגעים לבעלות על נכסי דלא נידי או השימוש בהם, וכן בטענת כל צד או אדם על הקדשת קרקע כלשהיא.

סמכות בעניני כופר

סעיף 6 - לבתי הדין השרעיים נתונה הסמכות להרכיע בתביעות כופר כתוצאה מרצח או נכות אבר, במידה והיו כל הצדדים מוסלמים, או שאינם מוסלמים אך הסכימו להגשת התביעה בפני בית הדין השרעי.